

Foganya

REVISTA D'INFORMACIO I CULTURA DEL GRUP FOGANYA

-PORRERES ANY II -NUMEROS 5 i 6 - OCTUBRE 1990-
PM -14/17/1989- 400 EXEMPLARS. P.V.P.: 200 Pts.
DIA D'IMPRESSIO: 22/X/1990. DIA DE SORTIDA: 26/X/1990

Foganya

2

REVISTA D'INFORMACIÓ I CULTURA del "Grup Foganya". Aparició bimensual.

Informació i Correspondència: C/ Molins, 2. Porreres, 07260.

Direcció General: Junta Directiva del Grup Foganya.

Direcció: Jaume Rosselló i Verger. **Assessors:** Vicenç Juan Moll i Gori Barceló Márquez.

Consell de Redacció: Mª Jesús Ximelis Bover, Xerafi Expósito Ruiz i Iolanda Barceló Márquez

Col·laboradors en aquest número: Bartomeu Servera Sitjar, Bartomeu Barceló Barceló, Sebastià mestre Mora, Antònia Rosselló Tomàs, Policia Local, Antoni Arques, Rafel Sitjar Cañellas, Margalida Picornell Vaquer, Agnès Sitjar Esplugues, Francesca Servera Toledo, Gaspar Barceló Barceló, Miquel Morlà Vicenç i Bàrbara Mestre Mora. Miquel Juan Toledo

Dibuixants: Julio Servera Viedma i Miquel Morlà Vicenç.

Fotògrafs: Sebastià Vidal, Toni Melià Barceló i Sebastià Mestre Mora.

SUMARI

Sumari i explicació portada.....	2
Editorial.....	3
Sobre Restauració i millores.....	4
Comparació demogràfica.....	5
Vida del Grup Foganya.....	6-7
L'Os: el Rei dels Boscs (3 ^a part).....	8-9
Espipellant els anys.....	10-11
"Cablemania".....	12
Curiositats del món de les abelles.....	13
Porrerencs de primera.....	14-15
La Cooperativa alternativa a les explotacions agràries....	15
Salutació del nou President del Grup Foganya.....	16
Records amb delit.....	17
Noticiari Local.....	18-19
Informa la Policia Local.....	20
Vida del Grup.....	21
Treu cap treu maga.....	22
Entrevista a Joan Mora Vaquer.....	23-24-25-26-27-28
Fitxa tècnica del Molí de Son Porquer.....	29-30
Dependències del Celler de Jaume Mesquida.....	32
Entrevista a Jaume Mesquida.....	33-34-35-36
Les màquines de moviment perpetuu.....	37
Acudits.....	38
La Nova Junta del Grup Foganya.....	39
Conegem el nostre entorn.....	40
De tot un poc.....	41
"Taize" tot una experiència.....	42
De fora vila.....	43
Anem a Escola.....	44
Encreuat.....	45
Esports.....	46-47
Glosat de fadrins i casats.....	48
Poema.....	49
Còmic.....	50
Logotipus del Grup Foganya.....	51
Quina dels Monjos.....	52

Cep de calop blanc, d'una vinya de per Son Porquer.

Es bell veure un cep espomerós, tant ple de raïms, que es convertiran amb el vi generós, que ens alegrarà les menjades durant l'any.

Es sabut que Porreres des de sempre ha estat un poble vinyívol, pocs son els camps que no haguin estat vinya un moment o altre, sinó ho creis fullejau "Foganya" d'avui i vos convencereu.

Portada

Editorial

FETS, NO PARAULES

I malgrat tot que és molt més bo de fer, dir o comentar el que sia tan per bé com per mal i si les crítiques estan ajustades a la realitat, manco mal, de totes maneres, insistesc és més bó de fer xerrar-ne, contar-ho, ho deim amb tanta facilitat, que ara xerràvem de tu, ja en parlarem, ho consultarem, tantes de vegades he expressat, la meua alergia a reunions i converses, tan convençut estic del refrà popular (com més junten més clareja).

Per altra banda dins el mateix enraonamet hi caben tots els inoperants amb la mateixa cançoneta de sempre, "És que no fan res", no seria més eficaç si aportaven idees realitzables quant més si hi posaven les mans.

Un poble creix i augmenta no tan sols numèricament, culturalment, econòmicament sinó amb l'esforç de tots els veïns, cadascú amb les seves possibilitats i qualitats que tengui.

Tota la setmana de preparació de l'històric 14 de Gener de l'any 1954, s'estimulà els anims personals i col·lectius del porrerencs amb converses i sermons, (medi aquest darrer molt emprat, pels eclesiàstics), tota una setmana de parlar-ne no feu moure ni una sola pedra ni una senalla de pedra, només disposà, entusiasma a la gent.

Un dia de tot el Poble, treballador i feiner, mogué tones, carretades de pedra.

Quan s'hagué de construir el campanari se'n parlà molt de temps, no arribaven a un acord tot el temps que discutiren i en parlaren no s'alça ni una filada de marès.

Més recentment, s'havia promès una piscina, n'hi hagué que en molt de gust i embrutant parets havien revindicat que volien piscina, res s'avançà amb tot aquest trui, fins que, aprovats els projectes i pressuposts es començà l'obra, fets i no paraules, si bé és bo considerar que tot el temps que es va per feina no avança el treball.

Sobra gent que discuteixi i planegi, falten mans, voler, voler i més voler, ni tampoc és gens positiu la gent que pega fulles, empentes, l'important és fer en continuïtat i constància

Tot aquest cap de fil, que molts trobaren per demés exposar-ho a la consideració pública, és que per massa evident es té oblidat, seria bo, en lloc de dir quines festes més magres, comentar el que faríeu i com ho faríeu.

En lloc de queixar-nos de que la gent no llegeix, o de la contaminació, la destrucció i tantes d'altres coses que trobam que no van bé o el manco no van així com nosaltres voldriem o ens agraden, emprendre un camí d'acció positiva, llegir més nosaltres, a l'hora de fer un obsequi, pensar si un llibre podria anar bé, evitar nosaltres els primers tot el que poguem la motorització, "esprais" i demés productes tòxics de tantes classes, no permetre en quant poguem tanta de grava, tanta d'aigua tudada, tant ciment, tant d'asfalt, per favor *QUE MATAM TOT EL QUE ÉS VIDA.*

Pensaments utòpics? Idees i quimeres irrealitzables?

Pobres Rics Locos de finals de segle XX, que fareu o que faran els vostres descendents o hereus?

Falta actuar, sobren comentarís.

SOBRE RESTAURACIONES I MILLORES.

Durant els darrers mesos al nostre poble hem vist com es desenvolupaven les obres a diversos edificis de l'Avinguda Bisbe Campins. Aquestes reformes venen donades pel "Pla de Millorament de Façanes" de la Conselleria de Cultura del Govern Balear, però caldria remarcar la paraula "façanes", ja que un perill d'aquest Pla és que aquestes millores sols es facin cara a l'exterior, quan la casa és una perfecta conjunció interior-exterior. A destacar és la restauració de l'imponent edifici de la Rectoria amb una façana composta per elements del S.XIV al XVIII, on també a l'interior s'han anat restaurant diverses habitacions.

També els rellotges del campanar de l'Església Parroquial han rebut una restauració, destacant la del rellotge públic de l'any 1801, un rellotge que, a més del seu valor artístic, antigament era l'única font mecànica del temps per a molts de porrerencs.

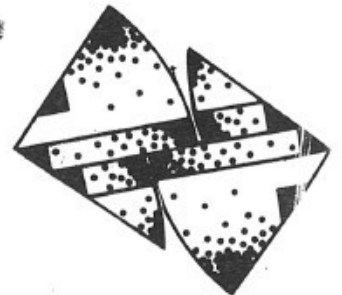
Però, hem de "denunciar" el poc interès que es té cap a altres monuments porrerencs que sofreixen el pas devastador del temps i dels homes. Així ens trobam amb la necessitat d'una netetja dels retaules i pintures de la nostra Església Parroquial i la reparació de les cruïlles que han sorgit tant a l'exterior com a l'interior del temple. A més aquestes joies de la iconografia gòtica del S.XV com són les creus processionals del camí de Montis-sion estan molt mal conservades quasi totes i a algunes ja no es poden distingir les figures, contribuïnt a la seva degradació la gran quantitat de vehicles (sobretot camions) amb el fum que amollen quan passen per aquesta carretera. També és urgent la catalogació del monuments prehistòrics porrerencs, per així donar a conèixer la part del nostre patrimoni que ens és més desconeguda. I així podria seguir amb altres obres com l'Església de

l'Hospitalet, el Santuari de Montis-sion, les possessions, etc... però pot parèixer que és demanar molt i realitzar crítiques a la tasca desenvolupada, i que tot és un producte de no estar mai d'acord amb lo que es fa, però és punyint quan s'aconsegueix que les coses es facin ràpides i bé. Sempre es podrà dir que és competència de la Conselleria de Cultura o altres organismes polítics, però voldria que les autoritats competents, com a representants de tot un poble, un poble que ha rebut l'herència de tota la seva història, s'encarregassin d'agilitzar els tràmits possibles per a la recuperació de tots els monuments que anteriorment he descrit.

Bartomeu Servera Sitjar

Muebles SORELL

San Andrés, 1
Teléfono
SANTANDRÉS

Exposición: Sol, 22 - Fábrica: Sol, 20
Teléfono 647066
PORRERAS (Mallorca)

Comparació demogràfica de Porreres⁵

1989

-NEIXEMENTS-

1990

JUNY:

Dia 1, Benet Mora Garcia
" 5, Damià Melià Mesquida
" 8, Jaume Andreu Colom
" 9, Margarita Maya Garí
" 10, Bartolomé Vaquer Capellà
" 21, Caterina Gornals Miralles

JUNY:

Dia 7, Cristina Puigserver Mestre
" 8, Marta Ramírez Casas

JULIOL:

Dia 14, Mª Francisca Sabater Rigo

JULIOL:

Dia 2, Nuria Servera Garí
" 7, Catalina Andreu Blanch
" 30, Veronica Manresa Orell
" 31, Joan Rosselló Juan
" 31, Pau Ripoll Vanrell

AGOST:

Dia 5, Antonia Mulet Monserrat
" 16, Alba Sorell Julià
" 23, Antoni Rosselló Gornals

AGOST:

Dia 8, Antoni Cerdà Roig
" 18, Antònia Juan Sureda

-DEFUNCIONS-

JUNY:

Dia 2, Catalina Servera Miralles, 81
" 9, Esperanza Font Bover, 86
" 10, Catalina Mas Nicolau, 98
" 16, Coloma Julià Barceló, 94

JUNY:

Dia 13, Miguel Cerdà Servera, 89
" 16, Catalina Colom Salvà, 92
" 22, Jerónima Escarrer Font, 76

JULIOL:

Dia 12, Juan Vaquer Mesquida, 56
" 14, Sebastián Barceló Veny, 63
" 27, Antonia Picornell Garí, 92

JULIOL:

Dia 3, Magdalena Valls Valls, 87
" 14, Francisca Cerdà Vidal, 78
" 28, Margarita Bover Julià, 86

AGOST:

Dia 1, Antonia Melià Juan, 85
" 2, Maria Andreu Nicolau, 92
" 16, Juan Barceló Barceló, 65
" 24, Maria Vaquer Obrador, 85

AGOST:

Dia 1, Benito Lliteras Vaquer, 88
" 7, Francisca Palerm Barceló, 73
" 13, Bartolomé Barceló Moll, 89
" 30, Pablo Obrador Verdera, 71

-MATRIMONIS-

JUNY:

Dia 3, Pablo Bauzá Garau i
Antonia Mascaró Mora
" 24, J. Francisco Coll Mir i
Ana Mª San Juan Díaz

JUNY:

Cap matrimoni

JULIOL:

Dia 22, J. Antonio Llabrés Piza i
Mª Cosma Ballester Gornals

JULIOL:

Dia 7, Francisco Sastre Andreu i
Laura Planas Fonollar
" 28, Gabriel Gornals Rigo i
Ana Vaquer Mora
" 28, Ramón Colom Rubí i
Elisabet Miró Julià

AGOST:

Dia 5, Juan Serrano Rueda i
Bárbara Fernando Moll
" 19, Faustino Carmona Puga i
Bárbara Prats Barceló

AGOST:

Dia 4, Francisco Roig Mulet i
Maria Salleras Puig

YOLANDA BARCELÓ

Al darrer número d'aquesta publicació vos explicàvem quines havien d'esser les actuacions i activitats que el nostre Grup havia de dur a terme per a les festes de Sant Roc. Idò bé, fent un petit repàs de còm varen anar, vos podem dir, per exemple, que la comèdia "Un senyor damunt un ruc", d'En Joan Mas, es va representar tal i com es tenia previst, i que es pot dir que va esser un èxit, ja que hi va acudir molta de gent que, per cert, va riure molt (que és el que nosaltres volíem).

Quant a la rifa del viatge a Eivissa o Menorca hem de dir que, malauradament, no varen sortir els guanyadors, encara que el número estava venut. Pel que veig, jo no som l'únic que compr un número per a una rifa i després no pens a comprovar si ha guanyat. Ens haurem d'espavilar tots una mica més !

De les carreres de sacs, vos diré que es varen dur a terme el dia 16 d'Agost, a les 20 hores amb l'amollada del primer coet, per així concentrar als nins participants a les carreres. El

total de nins i nines participants va esser aproximadament d'una trentena, de totes les edats (de cinc anys per amunt), ara que els més nombrosos eren els compresos entre els 9 i els 11 anys. Es varen fer distintes modalitats; la primera era pels més petits, amb la prova senzilla i tradicional. La segona, ja pels més grans es va complicar una mica més: era per a parelles i duguent un tassó d'aigua. La tercera prova, també pels nins i nines més grans, era anant de tres en tres i, per a finalitzar, varen córrer tots junts, petits i grans, ja que els allots no havien acabat la juguera. Hi va haver esclats de tot tipus, els nins s'ho passaren molt bé, i si hagués hagut 20 curses més hi haguessin participat a totes sense importar que corressin junts nins de totes les edats. Finalment, es donaren els premis i ja començaven a sonar les primeres notes de l'orquestra de la verbena. A més dels premis als guanyadors, es donaren globus als participants.

També recordareu que, al passat número vos anunciàvem que fariem una exposició de cartells de propaganda de pel·lícules de cinema al local social del Grup. Vos diré que va estar oberta de dia 12 a dia 19 d'Agost, amb una quantitat de cartells que roçava els 4000, de totes les temàtiques i tamanyes. L'exposició va esser molt freqüentada, i podem dir que va sorprendre molt gratament als aficionats al cinema.

Deixant de banda el tema de les activitats vos diré que, com ja sabreu, el passat dia 26 de Setembre va tenir lloc a la Sala Polivalent una Assemblea General Extraordinària, a la qual hi assistiren una vintena de socis, amb un únic punt a l'Ordre del dia: la renovació de la Junta

Directiva. Després d'una mica de debat es va procedir a les votacions que donaren com a resultat l'elecció de Sebastià Mestre Mora com a nou President, el qual va distribuir la resta de càrrecs directius entre les altres persones elegides, quedant de la següent manera: Esteve Barceló Barceló (Vice-President), Vicenç Juan Moll (Secretari), Yolanda Barceló Márquez (Tresorera), Jaume Rosselló Verger (1er Vocal: Direcció), Joan Picornell Blas (2on Vocal: Relacions) i Gaspar Barceló Barceló (3er Vocal: Espectacles).

Per altra banda, el passat dia 13 d'Octubre (coincidint amb el concurs de llanternes de meló, del qual vos parlaré després) es varen lliurar els premis del Concurs de Redaccions que hem anant fent en aquesta publicació. El primer premi va esser per a la redacció titulada "Un bolígraf gruixut i caparrut" de Na Mª Agnès Melià. El segon premi va esser per

a la titulada "Les matances" de Na Caterina Rosselló. Dos excel·lents treballs, enhorabona! A ambdues s'els hi va entregar un volum de la "Història de Porreres".

També es varen concedir uns accessits per a tots els treballs que varen esser publicats, el qual ja és un mèrit important.

Els primers premis els ha cedit la secció de Cultura de l'Ajuntament de Porreres. Els accessits han estat donats per "La Caixa de Pensions". Pregam als tretze que han estat agraciats amb els accessits que, per rebre el corresponent premi, es posin en contacte amb Gregori Barceló Márquez (C/ Vellet, 11); em podeu trobar a la Biblioteca Municipal a les hores de sempre (Dimarts i divendres, de les 19 a les 21, i els dissabtes de les 9 a les 13 hores).

Quant el tercer Concurs de llanternes de meló, vos diré que hi va haver una participació d'unes trenta llanternes. Degut a la feina artesanal, manya i idea dels concursants, la classificació final fou molt difícil pel Jurat, compost per: Benet Mora, Agnès Sitjar, Gaspar Barceló; Yolanda Barceló, Miquel Melià, Joan Picornell i Francesca Servera. Els premiats varen esser: Bàrbara Mesquida, Damiana Mas i Marta Noris. A més dels premiats a cada categoria, s'obsequià a tots els concursants amb una alfabeteta de test.

Per finalitzar dues coses més: primer, que diumenge dia 4 de Novembre, a partir de les 7 del matí, a la "Plaça dels toros", es durà a terme una nova edició de les "Matances populars". A partir del dia de Sa Fira trobareu ja els tiquets per poder assistir-hi. I en segon lloc, dir-vos que el "Grup Foganya" està preparant l'escenificació de l'obra de teatre d'En Bartomeu Crespí Cladera "Primer l'amor que l'herència".

Gregori Barceló.

Amb les 5.000.- de cada mes invertides a "SA NOSTRA" me fan es 10% amb el Pla de Jubilació

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

8 L'ÓS EL REI DELS BOSCS. 3ª PART

L'espècie més abundant és l'ós fosc *Ursus arctus*, del que hi ha dues sub-espècies: el Grizzly, *Ursus arctus terribilis* i el Kodiak, *Ursus arctus middendorfi*, pobladores totes dues del continent nord-americà.

L'ós polar o blanc, *Tharactos maritimus*, viu per les costes que limiten el cercle polar àrtic. L'ós negre americà, *Enarctus americanus*, comparteix el seu hàbitat amb el Grizzly; l'ós negre del Tibet o ós lluna, *Selernactus thibetanus*, que viu a L'Himalaia; l'ós morrut, *Melursus ursinus*, exclusiu del sub-continent indi i l'ós de prismatic, *Tremarctos ornatus*, únic úrsid del continent sud-americà.

L'ós Polar és el que presenta majors diferències. Encara que sigui un mamífer de característiques terrestres, passa gran part de la seva vida en el medi marí. Sobreviure en aquest hàbitat tant fred ha transformat els costums de l'ós blanc, convertint-lo en un carnívor amfibi, capaç de passar llargs períodes de temps dintre de les aigües gelades polars. Experts opinen que és capaç de dormir mentre sura. La seva morfologia s'ha anat adaptant a aquesta vida marina. Té el coll i les extremitats més allargades. Les seves mans i els seus peus tenen una forma que facilita la natació. Les plantes dels peus estan dotades de gruixuts coixinets forats de pèl. Té el morro molt més llarg que l'ós fosc. Tot això li facilita nedar i respirar dins l'aigua, mentre que el seu color indica l'adaptació a la neu i al gel.

L'ós negre, tercer ós del continent nord-americà. Més petit que els altres dos, és el típic habitant dels parcs d'animals. Els excursionistes i visitants, han de guardar la seva teca, penjant-la als arbres. Recordau, l'ós "Iogui"? Idò aquest és. De caràcter tranquil i juganer, viu

per les zones forestals, des de Califòrnia a l'Estret de Bering, i de Quebec a les Muntanyes Rocoses.

L'ós negre tibetà o ós lluna, degut a la taca que té al pit, que contrasta amb el seu pèl negre. Viu per les escasses zones forestals de l'Himalaia a una altitud des dels 1.000 i els 3.600 ms. De volum petit, el seu pes està entre els 100 i els 125 Kgs. Té molta habilitat per pujar als arbres, on dorm a les branques.

L'ós morrut, deu el seu nom a la forma dels seus llavis. Molt desenvolupats i forts, són emprats com un aspirador per procurar-se formigues i termites. Per facilitar la seva teca té unes potents i llargues grapes que li serveixen per fer forats a termiters i formiguers. Cobert per un llarg i crespat pèl negre, viu a l'Índia i Ceilà.

L'ós malai, és el més petit de tots els úrsids. Molt àgil és el més arborícola de tots. De pèl negre. Viu a les selves tropicals d'Indoxina, Sumatra, Borni i Sud de la Xina.

L'ós de prismatic, és el més exclusiu de tots i menys estudiat. Viu a l'Hemisferi Sud a les selves que envolten la Cordillera Andina de Perú, Equador, Brasil, Colòmbia i Venezuela. D'aspecte rabassut, cobert d'un pèl negre o molt obscur. Té costums arborícoles i mengen quasi exclusivament fruita i baies.

Continua a la plana següent.

Hi ha altres animals que amb apariència i costums d'uns quants mamífers han fet que, erroniament, hagin estat anomenats óssos. Són de les més diferents famílies zoològiques i sols els uneix als úrsids el fet que són mamífers:

- **Mapatxe:** L'ós rentador, petit *procionid* de Nord Amèrica.

- **Peresós:** Pertany als *Bradipodits*.

- **Óssos marins:** Carnívors marins emmarcats dintre els *Pinnípedes*.

- **Óssos formiguers:** Pertanyen a la família dels *Mirmecofàgits*.

- **Ós moix:** és el panda roig o menor. Pertany als *Procionits*.

- **Ós panda:** És un cas especial. Hi ha experts que diuen que pertany als *Úrsids* i altres que pertany als *Procionits*.

Espanya és l'únic Estat d'Europa on hi ha *ossos foscs*. Estan localitzats, un parell per la cordillera pirenaica i la gran majoria, a les muntanyes cantàbriques. En aquestes darreres hi ha dos nuclis de població, aïllats, entre ells, que ocupen una àrea que s'extén per les províncies d'Astúries, Cantàbria, Lleó i Palència. És creu que n'hi ha entre 80 i 100 exemplars.

Protegit per la legislació l'any 1.973, la seva caça està prohibida. La realitat és molt diferent: hi ha els furtius i els qui tiren verí per la muntanya. Les mesures per a la seva conservació, *on són?* Gairebé, no n'hi ha.

Segons el "*Libro de la Montería*" l'ós habitava des de Tarifa fins la frontera amb França. Avui, desaparegut de tot Europa, amb molt poques probabilitats de supervivència, només el podem veure al Zoològic o convertit en estrella del cinema. **EL REI DELS BOSCS**, és a dir, **L'ÓS NO ÉS MEREIX AQUEST FINAL**.

Esper que aquest escrit, dividit en tres parts, hagi estat per conèixer millor aquest animal, aquest **REI DELS BOSCS**.

Un soci del Grup....
Vicenç

BIBLIOGRAFIA:

- "*El oso pardo en España*" Rafael Notario. Ministerio de Agricultura. Madrid, 1.970.
- "*El oso en León*" Anthony P. Cluenger y Francisco Purroy. Universidad de León, 1.988.

Sortiem de "l'ofici" Missa Major, altar fumat amb sermó i missa de tres, es deia ahir, ara podríem dir, un caramull de capellans diuen una missa, o sia missa concelebrada per rectors solidaris i capellans porrerencs, per aquest cap de fil me ve bé l'espipellada a aquells anys d'escolanet... record que quan coincidien dos o més capellans a dir missa a la mateixa hora, procuraven que fossin en altars distants, procurant no coincidir quan no almenys per uns minuts, ... com record que ben mesurats teníem el temps de durada de la missa de D. Fulano o del Pare Tal, per poder sortir de l'escarada com més prest millor.

Però no és aquest tema el que volia espipellar avui, si bé com a per ambientar l'espipellada he fet aqueixa mica de referència a la sortida de l'Ofici, en una propera espipellada ja recordarem velocitat i preus d'aquelles escarades que feiem els escolanets.

Sortiem de la Missa Major, el sol torrava el cul a les llebres, com solem dir en bon mallorquí, banda de música, Ajuntament, amb el President del Consell Insular inclós i un seregall de gent, que com un torrent desbordat davallava a ones cap a la benedicció, obertura i inauguració de la piscina, vaja un èxit, idò què vos pareix, ja tenim piscina, vent aquella al·loteria en remull que dava goig, rebent qualque esquitxotada d'aigua cloritzada i... tupt ja té, qui ha caigut dins s'aigua?... el batle, el batle, ja, ja, ja, ja... Tothom riu, ja tenim sa nostra primera autoritat municipal en remull, traient el cap de davall l'aigua, ulleres posades, braços a l'aire com qui no es vol banyar, camisa coloret de vinassa clara, és el color que enguany es du, faltaria més, amb retxetes, la corbata uns tons més oscura i obrejada, tot remull. es posa dret fent la mitja, ... i què havia de fer?, una broma sempre s'ha d'aguantar, dues estirades de braços, d'esquena, no hi sap nedar, no en faltaria d'altra i guardar la roba, ja s'havia llevat el jac i els calçons, l'home ja s'ho esperava, un grandolàs, es fot de peus molt prop d'ell alçant un remolí d'aigua, el nostre batle surt per l'escaleta del racó de més a prop, el racó de l'esquerra aixís com entram, tot remullat, tot satisfet i de bromes o de veres ell s'havia

Continua a la plana 11

refrescat de la suada de l'ofici i de la caminada.

El temps que amb altres amics voltàvem la piscina, mon pensar tresca camins i sementers, es capfica de safareig en safareig amb un esbart d'escabotells... record el safareig de s'Hort Sec, de s'Hort d'en Verdera, pes Pou Rovat, qualche vegada com a piques quasi quasi, la qüestió posar el cuiro en remull, record haver nedat al safareig de Bellviure, Son Drago, per Mianes, fins i tot al de Son Miró, arran de la carretera.

Aixís com va passant el temps reconsiderant l'espontaneïtat dels fets i tenint present amb més espipellades el lloc i les circumstàncies, més de dues vegades, després d'haver batut o aplegat el gra, pegant un capfíco a qualsevol safareig petit o gran, mai pensàrem, que nedàvem sense roba, ara tot es comenta i es conta, quantes de vegades no són els fets en si que escandalitzen, o fan mal. És la intenció i els comentaris que segueixen, el natural en si no té perquè haver d'esser dolent ni degenerat, el pensament i la cavilació que distorsiona el que es proposa.

Espipellant safarejos i piques hem acabat de voltar la piscina, ens hem atensat a l'ombra dels arbres de la carretera i hem begut un tiopep, hem agafat dues olives, un poc de patateta i una grapada de bessons,...

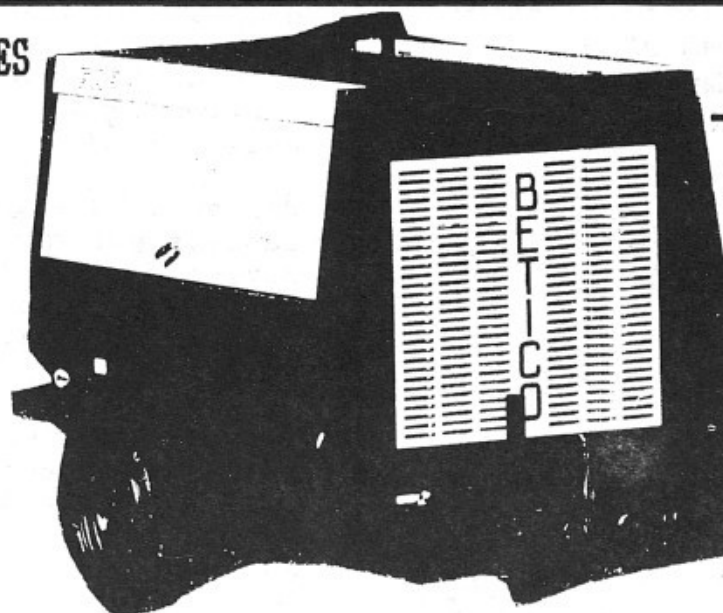
Ja ens anam per amunt comentant l'èxit que ha estat la inauguració, quina gentada, idò, què vos pareix? Ja tenim piscina.

JAUME ROSSELLO
I VERGER.

- GABRIEL GAYA MORLA -

- DEMOLICIONES
- ZANJAS

- POZOS
- CISTERNAS

C/. Cooperativa, 5-7 y Bestard, 8

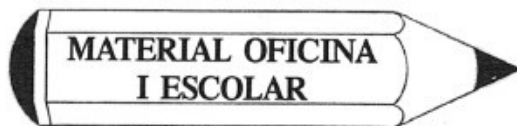
Tel: 64-78-69

07260- PORRERES

Vos heu fixat en la quantitat de fils de telèfon, electricitat i d'altres herbes que estan aferrats a les parets de les nostres cases. No pareix ver que en lloc de que se modernitzi sa cosa i de cada ni hagi menys o al manco un poc més amagats, n'hi ha cada vegada més i més enmig. El problema és que per posar-los, ningú et demana permís, senzillament els claven però per llevar-los ja hi ha molts de problemes. Sembla mentida que les nostres autoritats ho consentin i no facin anar els cables baix terra, que per cert, m'imagin que tots podien anar dins la mateixa tuberia i no que cada vegada que haguin de passar un cable haguin de fer una síquia nova, aviat aquest poble estaria ple de capes d'asfalt una damunt l'altra i plena de carreranyes de siquies. Seria qüestió que n'enterrassin qualcun de cable, però no els propietaris de les cases, que no és el seu problema que per sa seva façana n'haguin de passar dos mil.

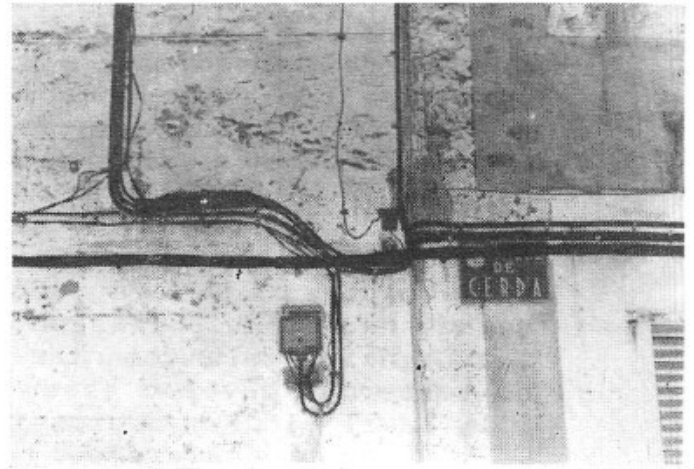
PAPERERIA LLAPIS I PAPER

C/. Almoina, n.º 19
Tel. Particular: 64 79 33
PORRERES

NOU PROPIETARI

Ma ANTONIA GRIMALT

Un altre punt d'aquest escrit és "l'asfaltmania". A segons quins carrers, els cotxes ja passen per damunt les aceres, l'asfalt està al mateix nivell, no serà perquè fossin molt baixes però és que hi ha carrers que amb un parell d'anys ha crescut un parell de centímetres, sense que les vorettes ("bordillos") ho facin.

Heu pensat qualque vegada qué passaria si hi hagués una tromba

d'aigua, i l'aigua entràs dins les cases, segur que llavors se n'adonarien i quan haguessin de posar una altra capa d'asfalt, passarien primer una pala i llevarien es vell.

Tampoc no és solució que els senyors que tenen les aceres ja a terra, les haguin d'arreglar ells. Si les aceres fossin més altes, ni els cotxes hi aparcarien damunt ni els camions hi passarien i espanyarien les tapadores de les clavagueres; que n'hi ha moltes de rompudes i un que va tranquilament per damunt l'acera se pot rompre un peu.

MARIA

Els abegots (o mascles de les abelles) són insectes partenogenètics; és a dir, que venen al món sense intervenció del mascle. Son, per tant, fills de mare verge.

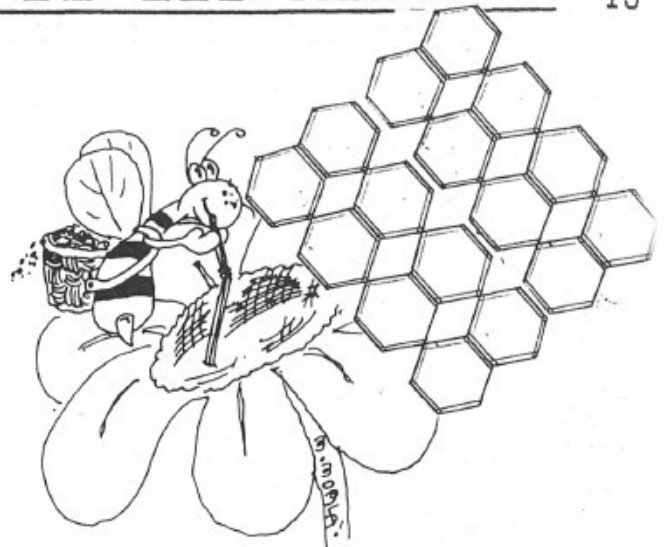
Un abegot procedeix d'un ovet de reina que, al baixar de l'ovari al fons de la cel·leta no contacte amb cap espermatozoide dels que el mascle deposità dins l'espermatoteca de la reina durant el seu vol nupcial. Aquest vol nupcial. Aquest vol el realitza la reina verge dies després del seu naixement.

Els abegots són molt fàcils de distingir. El seu cos és de tamany bastant més gros que el de la abella normal, més pelut i amb uns grans ulls. El seu brunzir és més sòlit i greu. No estan sempre presents dins les caeres; solen compeixer pel mes de març, arriben al màxim de població pel mes de maig i desapareixen al final de la tardor, víctimes de les seves pròpies germanes.

Els abegots no fan res dins ni fora de la caera, llevat de fecundar una reina verge durant el seu vol nupcial. I no precisament fecundant les seves germanes verges, perquè no es senten gens atrets per les reines doncelles de la seva pròpia caera. Amb aquest savi instint de la naturalesa s'eviten els greus perills que es deriven de la consaguinitat.

Però si els abegots no fan res, no és per peresa ni xorreria com es creu la gent ("más perezoso que un zángano"); més bé és perquè així ho vol la naturalesa, ja que el seu cos no disposa de cap eina de treball com ho tenen les abelles obreres. No tenen glàndules cereres per poder fabricar bresques, els manca trompa per xupar el nèctar de les flors, no tenen les paneretes a les cames per recollir el pol·len i els propolis, no tenen fibló ni veixiga de verí per poder picar, ni tan sols saben menjar i són alimentats per les abelles.

L'abegot passa la major part de la seva vida dins la pròpia caera. Únicament els dies de bon temps i

a l'entorn del migdia surten per realitzar vols curts i renouers pels encontors de l'abellar, i també per acudir als "llocs de cites nupcials" que a vegades es troben a alguns quilòmetres de la pròpia caera i a on acudeixen, tots vigoroses i xalestes, les reines verges dels abellars de l'entorn per ser fecundades. El mascle que aconseguís fecundar una reina paga ben cara la seva sort: als pocs minuts cau mort a terra.

Tots els abegots tenen un final molt trist. Perquè, com hem dit, els que aconseguen fecundar una reina, que són molt pocs, moren de seguida, i els altres verges viuran fins al final de la tardor. En arribar el principi de l'hivern les abelles veuen que no necessiten els mascles per res: s'ha acabat l'eixemar, no neixeran més reines, els mascles reduiran les seves reserves, la feina d'alimentar-los... Per tot això decideixen acabar amb ells. Ho tenen molt fàcil d'aconseguir: S'aturen d'alimentar-los, els persegueixen de bresca en bresca, els obliguen a sortir defora emprant inclús el seu fibló, i moren al voltant de la caera.

Bartomeu Barceló i Roig.

Demandar a un Porrerenc, si ha estat mai a St. Felip, si coneix St. Felip és com demandar a un ciutadà si sap om és el Moll. Ara, si demanam qui era el qui regalà els terrenys i casa de St. Felip, això ja no és tan conegut, inclús diria que és del tot oblidat.

Vetaquí el motiu que ens ha mogut a espolsar quatre papers d'arxiu i incloure l'apartat PORRERENCS DE PRIMERA a aquest porrerenc desconegut.

Joan Barceló Mora, així s'anomenava, va néixer dia 10 d'octubre de 1781. Foren sos pares Rafel Barceló i Catalina Mora, segons llegim al tom de la partida de Baptismes de la parròquia de Porreres, amb la ajuda de l'actual rector Bartomeu Tauler.

Dels llibres del Jutjat no podem treure cap fita per quant des de 1871 cap enrere tot resta cremat.

Joan Barceló Mora, sacerdot exemplar i d'una devoció molt encesa a la Verge Maria i a St. Felip Neri, segons llegim al manuscrit del P. Llorenç Riera sobre la fundació de l'Oratori de Porreres, volgué enllaçar la seva vida amb el Sant italià. Ingressà a la Congregació de l'Oratori de Ciutat, mes la seva poca salut no li permeté la vida del convent, per això tornà al seu Porreres nadiu, d'on havia estat per espai d'onze anys ecònom de la parroquial església.

No podent realitzar el seu somni de fill de Felip Neri, decidí fer deixa i donació dels terrenys i casa del C/ de l'Honor Carles, avui Cerdà, heretat del seu pare i les terres que havia adquirit de Catalina Melià dels C/ d'En Collella i de Molí d'En Mas, avui St. Roc i Pasaraix, al P. Prepòsit o president de l'Oratori de Palma, especifica al seu testament que feu dia 26 de Febrer de 1853 el seu desig d'aquesta deixa. No marca límit de temps per adquirir la deixa, realment no es pogué fer immediatament la fundació ja que ell morí el 31 de Juliol de 1854, deset mesos després d'haver fet testament, als 72

anys i la fundació no es dugué a terme fins a l'any 1886, trenta dos anys després de la seva mort.

El motiu d'aquesta no és el contarvos detalls de la fundació de la Congregació de St. Felip Neri, no ens aturarem amb fites i dates d'aquella efemèride, però sí que des d'aquí ens es grat fer una crida a tots els amics de St. Felip Neri, que segur a Porreres són molts, per ferlos avinent que l'any que ve és el primer centenari de la instal·lació canònica de la primera comunitat de Pares de St. Felip: això fou dia 8 de Novembre de 1891.

El nostre desig avui és donar a conèixer en quant poguem D. Joan Barceló Mora.

Com hem dit, va néixer dia 10 d'Octubre de 1781. Per seguir les principals dates de la seva vida ens servim de les notes que Joan Rosselló Lliteres ens ha fet arribar de bon grat. Tenint en compte que la seva ordenació sacerdotal fou l'any 1800, hem de creure que començà els estudis molt jove, ja que l'ordenaren als 19 anys.

El 31 de Desembre el fan acollit de la nostra Parròquia de Porreres i l'1 de Novembre de 1839 el nomenen Ecònom de dita Parròquia, càrrec que exercí durant onze anys, ja que l'any 1850 renuncià, segurament amb el propòsit d'ingressar a la comunitat de Pares de

Continua a la plana següent.

l'Oratori de St. Felip Neri de Palma, cosa que dugué a terme dia 1 de Març de 1853. El Pare Riera, amb un lleu comentari al seu manuscrit, deixa entreveure que no foren totes de color de rosa; comenta que a pesar del mal tracte que havia rebut, tornà mal per bé fent la deixa que ens ocupa, amb la data esmentada, despedintse del clergat parroquial regalà 180 lliures que li devien a la Parròquia, per a l'obra de l'església.

Llegint el seu testament, veim de quina manera manava a tots els seus hereus que donassin, a partir de la seva mort i per espai de tres anys, un llegat que corresponia, segons l'heretat rebuda, al Pare Prepòsit de St. Felip de Palma.

Segons la nostra opinió, pel bé de que la seva deixa es derivà per al nostre poble, bé mereix que l'anomenem

"JOAN BARCELÓ MORA
PORRERENC DE PRIMERA"

La Cooperació Alternativa a les Explotacions Agràries Familiars

L'evolució econòmica que s'ha produït a l'illa de Mallorca durant els darrers 50 anys ha duit com a conseqüència el desplaçament del sector agrari a favor del sector serveis (bàsicament turisme). A Mallorca el desequilibri econòmic és greu. Així trobam que mentre la renda per càpita global és de les més altes de l'Estat Espanyol, la renda per persona ocupada en el sector agrari és de les més baixes de l'Estat.

El sector agrari s'ha d'enfrontar doncs amb aquesta realitat.

Si bé hi ha agricultors i remaders que poden esperar ser competitius amb el seu volum de producció, el seu esforç i professionalitat s'ha d'admetre que altres poden ser eliminats del sector en més o menys plaç si no tenen clar que les Cooperatives són l'alternativa a la seva explotació agrària familiar.

El Cooperativisme, tal com el coneixem avui, no és més que l'evolució de diverses formes d'ajut entre els homes, però també és, i no podem deixar-ho de part, una empresa com una altra; per tant, la Cooperativa com a empresa ha de tenir una bona organització, cal organitzar i racionalitzar el treball, planificar, coordinar i controlar totes les activitats. No podem fer allò que diu "...cosa de tots no és de ningú".

Conscient d'allò de "la unió fa la força" i també per la meua adicció al Cooperativisme vull donar a entendre al pagès que la Cooperació és l'única alternativa

vàlida a la situació crítica que avui patim els foravilers de Mallorca.

Barbara Mestre Mora

SALUTACIÓ del nou President

Amb il·lusió avui escric aquestes lletres, aixís com altres vegades he emprat "FOGANYA" per expressar quelcom que havia vist, avui escric per dirvos el que sent.

En decisió de l'Assemblea darrera del Grup Foganya del dia 26 me designaren per President del Grup, amb col·laboració d'els altres sis nous membres de la Junta, esper esser digna succesor del passat president, Bernat Bordoy, ell fou el primer, President del nostre estimat Grup, amb una etapa fundacional creixement i activitat de tal manera que amb els pocs anys que du el Grup de vida, crec que cap porrerenc ignora el que és i el que farà.

Difícil feina seguir les passes de la passada Junta, donç

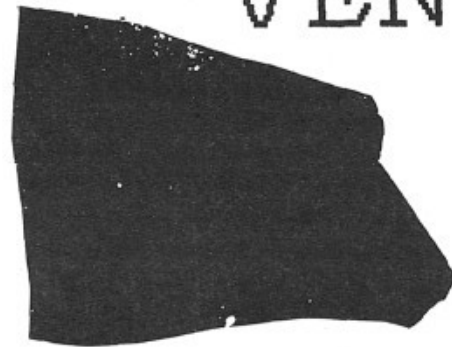
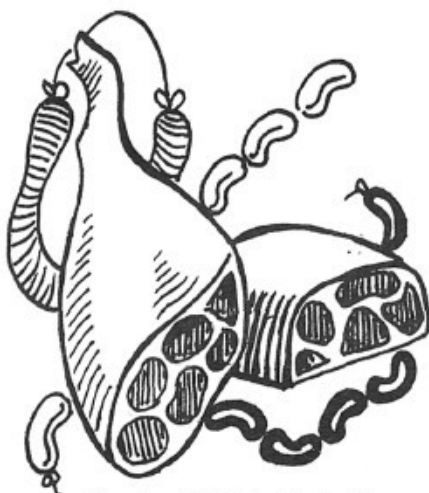
esper que amb l'esforç de tots els socis, els que pensam cuestionar la seva activitat i compromís amb el Grup en especial dels damés membres que l'Assemblea afegí juntament amb mí, esper com vos he dit seguir la feina d'aqueixa encesa foganya que amb ardor i força crema dins Porreres.

Una salutació calida i sincera a tots els socis, a tots els subscriptors de "FOGANYA" i a tots els simpatitzants, perque "Foganya" segueixi encesa per molts d'anys.

Aquí teniu en Sebastia, sempre vostro!

CARNISSERIA

VENY

C/ MAJOR n72 (placeta monroi)
t.64 70 78 PORRERES
MALLORCA

El Grup Foganya, en finalitzar la representació "Mestre Lau es Taconer", cada vespre representava uns quants acudits, una nova experiència que a la gent l'hi agradà molt i a nosaltres també ens o feia passar divertit. Qui més qui manco acabava amb la panxa que li feia mal de tant de riure; però trobaven que l'espectacle acabava massa tard, per això no n'hem representats més.

Avui m'és grat contar-vos un poc del muntatge de la cavalcada dels Reis, d'un any qualsevol.

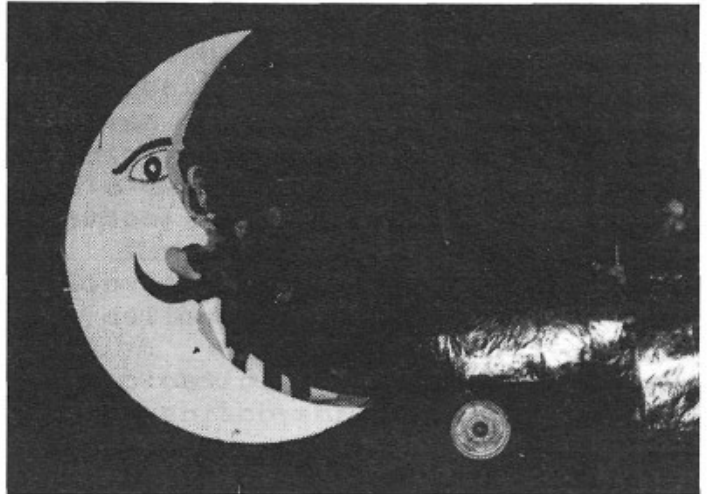
Quanta gent ha passat, per ajudar a fer carrosses! És divertit mesclar un coberbo amb un crit; Estira aquest paper, que et quedarà arrufat...". Com reien els vespres, llargues vetlades, qualque vegade amb un fred que pela i si fèiem foc, el fum ens feia plorar els ulls. Per riure, qualsevol doi ens basta. Humor i feina es mesclen, fent delitós el treball.

"Si tu vas a dur una sobrassada, jo duré es pa". I un altre respon: "Au idò, jo vaig a cercar vi". En un quart, ja tenim una taula parada i trinxet en mà, deixam el paper i la goma d'aferra per fer-nos espassar les rates del ventre. Així quedarem una hora o dues més a fi que demà estigui eixut tot el paper i poguem pintar.

"Alerta a posar les mans per aquí, que està acabat de pintar". "Qui a ca es ferrer a mirar si té els ferros per penjar l'angel?" "Pren mides bé de s'altària, no sia que no poguem sortir o que enganxem els fils de l'electricitat"

Un altre ha preparat el vestit de'l Papa Noel. Enguany li hem de posar més cotó per la barba. Ara que en perlam, sabeu cap al lotet grassó per fer de Papa Noel? No hauria de tenir por!

Anau a ca ses Monges a veure com tenen ses tires de cotó enfilat i digau a sor Paula que n'hauria de fer un centenar més, perquè per mi seran poques". "Aquesta lluna mos ha quedat molt fina, no ho trobau?"

"Ara que hi pens, Na Fulana ha dit que sí, que podem confiar del seu infant per fer de Nin Jesús; li he dit que el dugui ben abrigat, "...Un altre cosa: sa que havia de fer de Puríssima ara ha dit que no, "...I ara què feim?..." "Em sentiu? Ja hi faré jo, ...!"

"Que no era era a les sis i mitja que havíem de sortir?... Venga a vestir-se tothom!" Prepara s'escala i començarem a pujar, pinta aquests d'alla, venga, feis via que farem tard, com sempre". "Ja han tirat un covet!"

"Aquest tractor, qui el mena?" "Venga que hem d'encendre els llums!... Mem, què diu aquell nin?... "A mi em diguéreu que aniria amb so meu amic, i em posau en aquella carrossa!" "Venga fé via: aquí et veuran més bé!" "Venga que ja sortim!"

"Oh, que són de guapes!..." "Ai, mare meva, aquella pobra nina tan amunt; si fos meva, no hi aniria" (En Jaume Güia s'hi ha penjat cent vegades, abans; emperò la gent no ho sap). "Enguany són molt guapes ses carrosses, no ho trobau? Aquest Jaume té molt de gust. Heu vist el Papa Noel, li han fet el vestit nou i les ha costat més de cinquanta mil pessetes"; "No, hi ho sé de bona tinta!"

"Bé mos n'anam a ca nostra, a esperar els Reis, que s'al·lot ja no hi cap de nirvis. Ala idò, molts d'anys i fins l'any que ve!"

Monti-sion sempre ha estat pels porrerencs fita en els aconteixements més

assenyalats, d'això ens donaren mostra els novis que veim davant l'altar de la Verge de Monti-sion.

Eren les 12'00 hores de dia 8 de Setembre d'enguany, quan el nostre rector Bartomeu Tauler, beneïa la promesa que es feien els novells esposos, Josep Serra Canyelles i Petra Martorell Servera.

Rebin una cordial felicitació els pares, padrins, germans, cosins i oncles i més especialment la nova parella.

A Monti-sion s'habiliten unes quantes cel·les, les que estan situades a damunt el menjador que per sort estaven en un estat bastant abandonat, així es podrà habilitar per grups que vulguin pernoctar a Monti-sion, ben hagi que el Santuari vagui cobrant vitalitat per bé de tots.

Ens consta que està avisat el responsable d'arreglar desperfectes urbans, no obstant amb greu perill per qualsevol vianant, estan esperant mà de metge als cap de cantons de C/ Cerdà i Feliu, C/Vent i Roques, això que la plantilla d'ajudants pareix que va en augment.

Porreres també participà a la pujada a Lluc a peu, encara que la premsa no ens hi posàs a la llista que feu dels pobles.

Ens és grat publicar aquesta fotografia, que el nostre amic i soci del Grup Foganya Bartomeu Servera ens ha cedit. Ell conduïa la furgoneta d'en Llorenç Cerdà Mora que com altres anys ha deixat per dur fruita i begudes refrescants pels caminaires.

Doblement grat, per veure a primer terme i de dreta a esquerra en Rafel Ferrà, segueix en Sebastià mestre, en Miquel Mesquida (a. Capità), un poc separat del grup veim en Francisco Enamorado, entre en Sebastià i en Miquel veim na margalida Mora de "Ca's Montuiré", a la dreta del grup també destaca na Maria Fullana.

Des d'ara ja prenim ànims per l'any que ve i prometem sumar-mos al exemple que ens heu donat.

Dia 13 de Setembre, al camí de Sa Pedrera a davant de ca Na justa d'es plantés, a conseqüència de no dur llum una bicicleta que conduïa en gabriel Bordoy, fou enganxada per un vehicle conduït p'en Miquel Figuera.

El cas és que el guardia municipal de torn, avisà al quarter i li digueren que cridàs a Villafrancaeren més ò menys les 8'30, contestaren que cridassen al còs, o sia al telèfon 062 i les digueren, telefonau als atestats, total això ja eren damunt les 11'30 quan l'atestat estava enllestit ja eren les 1'30 de l'endamà dematí.

El dilluns dia 17 de Setembre dos velomotors, En Miquel A.Nicolau i En Bartomeu Barceló, En Miquel, gracies a Déu ja es torna passejar. En canvi en Bartomeu, si bé sabem que evoluciona favorablement, degut al gran cop que es pegà al cap contra la pedra del cap de cantó i després rebotí a la voreta de l'acera, la seva recuperació és més lenta, de bon de veres desitjam la seva recuperació total.

Una bella vista del nostre estimat Porreres, quasi podríem dir, feta a bat d'ales.

Llàstima que no sigui tan hermós quant guaitam de ple a qualsevol carrer, ja que el bordell caòtic que ocasiona la circulació i estacionaments, és francament desastrós.

El "Treu cap, treu Maga", quasi quasi ha fet referència cada vegada a aquest problema i francament ha estat allò de ploure dins la mar.

Esperam que els responsables de la circulació, que no dubtam tenen consciència de la gravetat i perill, que més de dues vegades es tradueixen en accidents, es determinin per una millora, més que urgent i necessària.

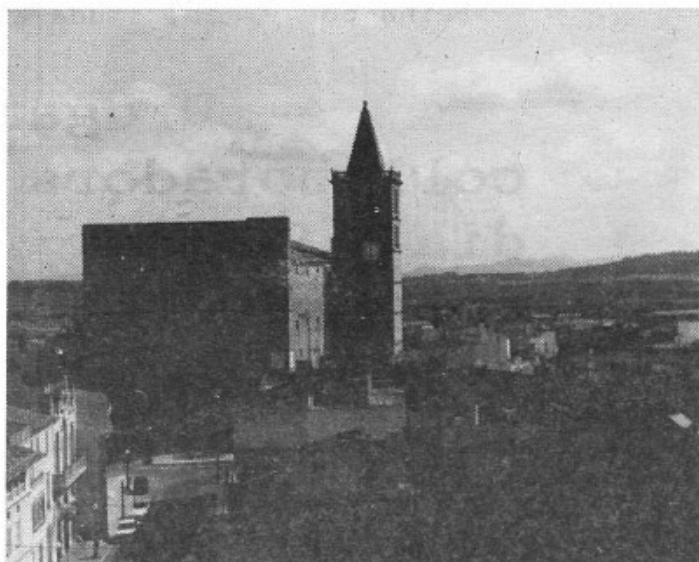
Després d'un temps de normalització lingüística, que amb satisfacció havíem vist com comerços i establiments anaven emprant nostre llengua vernacle pels seus ròtuls anunciadors, ens ha sorprés veure l'anunci del nou bar, antic Bar Xamena.

Més sorprèn quan un pensa que un alemany obrí un bar a la mateixa plaça i cuidà de posar "BONA FEINA" en canvi un mallorquí i Porrerenc, no s'ha recordat del seu parlar: "Llàstima".

Sabem i ho sabem de bona tinta (millor dit, ho sabem d'ell mateix) això és, ho sabem del senyor batle, que ell s'oposà al pla de reforma mèdica.

Fou l'únic batle juntament amb el de Sant Llorenç que s'oposara a tal projecte, convendria que com a poble prengués consciència del que suposara el haver-nos de traslladar a Villafranca per qualsevol inconvenient que a deshora tenguem, quantes de vegades els malalts han arribat vius a Son Dureta per la preparació que el metge de capçal ha fet.

Pentura els que disposen aquestes absurdes mesures estaran igual de protegits que noltros.?

Informa la policia local

Dia 5 d'octubre s'endugueren dos "vespinos" un del carrer de Sala i l'altra del Pou Florit, a un el trobaren dins Porreres mateix amb alguns desperfectes, l'altra el trobaren a Felanitx amb la benzina acabada.

* * * * *

Dia 8 d'octubre per la carretera de Lluchmajor uns estrangers xocaren amb una Opel Corsa PM 5115 conduit per Na Margalida Barceló Barceló, fou traslladada amb l'ambulancia a Son Dureta després d'haver-l'hi practicat unes cures, la daren d'alta.

*** **

Dia 12 d'octubre al cap de cantó C/ Fray Junipero Serra i C/ Veiet també xocaren una al-lota esterne amb En Antoni Servera Garcies (problemes de senyalització).

# # # # #

Un altre accident a les voltes de Son Mas que la policia local també hi va assistir, això fou dia 28 d'octubre a les 17 hores, un Seat 131 sortí de la curve, un transeunt recollí el ferit i el transportar a l'unitat sanitari, després fou traslladat amb l'ambulancia a Son Dureta, aquí queda demostrat que llevar les urgències de Porreres és un atentat, un crim, i que les carreteres necessiten ma de metje, el coxe fou retirat per la grua.

ø ø ø ø ø

L'intervenció de la policia local per les passades plujes desde Porreres, controlant les carreteres nostres també fou afectiva, hagueren de senyalitzar la carretera de Felanitx passat Son Gornals, per un arbre arrabassat pel temporal, anaren pel rescat d'un cotxe que havia quedat dins l'aigua amb diferents ocasions.

Feina poc vista, ajuda afectiva pel qui la reb.

**Pregam a tots els
col·laboradors que abans del
dia 8 de desembre, hagen
entregat tot el material de la
revista, per tal de poder
Sortir amb puntualitat.**

El passat dia 28 d'Agost tingué lloc un altre Plé de l'Ajuntament de Porreres, en sessió Ordinària, al qual hi assistiren tots els membres del Consistori. El Plé començà a les 22 i acabà a les 23 hores. Hem de dir que, dels vuit punts dels que constava l'Ordre del dia, tots foren aprovats per unanimitat i sense discussions, i només a l'apartat de Precs i demanes hi hagué una mica de debat i de polèmica. Aquesta relativa tranquil·litat a les sessions pareix un clar símptoma dels aires de consense que bufen ara mateix entre Unió Mallorquina i el Partit Popular, de cara a les properes eleccions.

Dels punts tractats destacarem els següents:

1) Aprovació d'una modificació de l'Ordenança fiscal que regula l'impost sobre construccions, obres i instal·lacions.

2) Anomenament del Batle, Josep Roig, com a representant al Consell General de "Sa Nostra-Caixa de Balears".

3) Constitució de la Comissió Local de Protecció Civil que estarà formada pels següents membres: Josep Roig (Batle), Gabriel Barceló i Pere Mulet (Regidors), Nicolau Conti (Secretari) i J. Mayol (cap de la Policia Local).

4) Acceptació de la donació de diverses obres al Museu i Fons Artístic.

5) Precs i demanes: J. Martorell demanà sobre els mals de la "torrentada" del passat mes d'Agost. El Batle li contestà que només hi va haver alguns desperfectes menors a alguns camins de la zona dels Monjos, i que la Piscina Municipal no havia sofert cap mal.

A continuació, el Regidor del PSOE, Miquel Ferrà demanà informació sobre l'estat final de comptes resultant del concert de Rock de "Loquillo y los Trogloditas" al Camp Municipal d'Esports, així com la recaudació del Bar a dit concert. El batle li

contestà que el President del Club d'Esplai ja li havia entregat la liquidació final, que constava d'un superàvit final de 381.280 Pts., explicant que hi havia hagut un dèficit de taquilla compensat amb un benefici del Bar. Per tot això, el Club d'Esplai havia fet entrega d'un Taló de 31.128 Pts. pel concessionari del Bar del Futbol (un 10%). Miquel Ferrà replicà diguent que, efectivament, s'havia pactat un 10% dels beneficis, però amb un mínim de 100.000 Pts. Finalment, i davant la polèmica suscitada s'acordà que aquest tema s'havia de solventar per la via de la comissió pertinent i no dins un Plé. Ja vos contarem com ha acabat tot això.

G. BARCELÓ.

Amb les 5.000.- de cada mes invertides a "SA NOSTRA" me fan es 10% amb el Pla de Jubilació

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

TREU CAP TREU MAGA

Requaranta recapellons de punyetes! I que vos pensau que sia molt bò de fer anar de cantó a cantó, per aglapir mal fetes i tafanejades? Si per poc que treguis el nas, ram !, ... un motoret que volta en direcció prohibida i sense fer "stop" ni una punyeta, amb això de senyals i què sé jo que em conten, res de res, tothom fa el que vol.

Filleta meva, no em contis ni em parlis de que cadascú fa el que vol, perquè me fas pensa en la dita de "qui se aixeca dematí..." Ja, Ja i jo també la sé a aqueixa, diu: "qui s'aixeca dematí pixa allà on vol". Però no sé a què ve ara aqueix coverbo. Idò has de saber que n'hi ha que tant si s'aixequen prest com ard, també hi pi..., ja me pots entendre. Explica't, que no sé de que em parles.

Perdona que parlem tant de pixotejar, és que no pot esser de menys. Saps que n'hi havia de brou es dia de sa Torrada! Els banys eren un vertader safareig, n'hi havia de brou! Era bon lloc per orinar qualsevol redol entre cotxe i cotxe o senzillament on se vulla que fes un poc de fosca. És que quan empeny de bon de veres! Ara que els qui es dediquen a embossar en clovelles, pells, gomes, plàstics i altres inoportunitats, són els responsables directes d'aquell bassiot groguenc i llemicós que

eren els serveis el dia de la berbena. I segons testimonis oculars, ben fidedignes, hi hagué orinadors que descarregaren el seu preciat dipòsit, sense amagar-se gaire, dins dels lavabos, on més tard es rentarien les mans. És ben cert que de porcs n'han de venir de raça.

Potser un sac de serradís hagués evitat potades perfumades. Ara que amb una educació i un mínim d'allò que ja no s'usa ni estila, urbanitat i higiene, la cosa aniria bastant millor.

És allò de què fa més renou un que crida que cent que callen, ... embruta més un que pi... fora des test que cent que seven mans aplegades.

No i el dia de la comèdia els banys estaven tancats, o sia que tota la brutor vengué del dia de la Torrada.

Hem vist que del rètols dels caps de cantons n'han esborrat un. No sabem si ha estat iniciativa dels propietaris o dels autors; això hauria de ser, ja que ells ho feren.

Estic satisfeta, filleta meva, sa xerrada de l'altre dia va fer afecte. I què era allò de repartir les cartes d'hora? Perquè fa una temporada que hi arriben; no, no, no era això. Com que el carter tenia vacances, i es comprèn que en Quetgles coneix bé el poble. Però en Baltasar també es porrerenc! Sí, però ha estat molt de temps a fora i crec que hi ha carrers que no sap on són. Bé, deixa anar el carter i ara veurem si la repartida se-gueix puntual.

Era de la neteja de devers la Creu, però d'això no en xerrarem nosaltres. No, però se'n parlà a la revista passada, a un article "Coneguem el nostre entorn", escrit per Sebastià Mestre. Llàstima que no ho acabin de fer net! Seria preciós! Me fa mala sang veure que xerram i xerram i no componem res. Ja és ben ver que no és xerrant

que s'arreglen ses coses; hi ha massa gent que critica i no fa.

Me sents ?, saps que et sé dir? que n'hi ha que ni fan ni deixen de fer.

I ara, per què me dius això?

M'en vaig, perquè tinc pressa. En Tornar-nos veure ja t'ho contaré

SES XAFARDERES

L L L

VIPOSA

MATERIALS DE CONSTRUCCIO.

Vibrados Porreres S.A.

Teléfons: Fàbrica 64 73 58

Particular: 64 73 43

MOTORISA; S.A.

VEHICLES INDUSTRIALS.

Pol. Son Castelló

Tlf: 29 80 16

Entrevista a: **JOAN MORA VAQUER**

Tot canvia i evoluciona, el camp amb les florides i desfullades, les famílies amb els naixements i morts, els pobles amb renovacions d'estructures urbanes i noves edificacions particulars interior i exteriorment, l'ambient amb les estacions que es succeeixen una amb altre amb ordre rigorós i el respectiu canvi climatològic.

Tota la vida evoluciona i canvia, com evoluciona i canvia la boira que el vent compon i desfà capritxosament per l'inmensitat de l'espai.

Avui guaitant dins el pessatvi-nyivol, ja que ens trobam al temps de veremar i de vi novell, veim que ha estat afectat del canvi, en el sistema de feina, de valor i quantitat.

Per això ens hem decidit a tenir una conversa, plana i senzilla amb nostre amic *Joan Mora Vaquer*.

Pre- Bon vespre, que ja s'ha sopat?

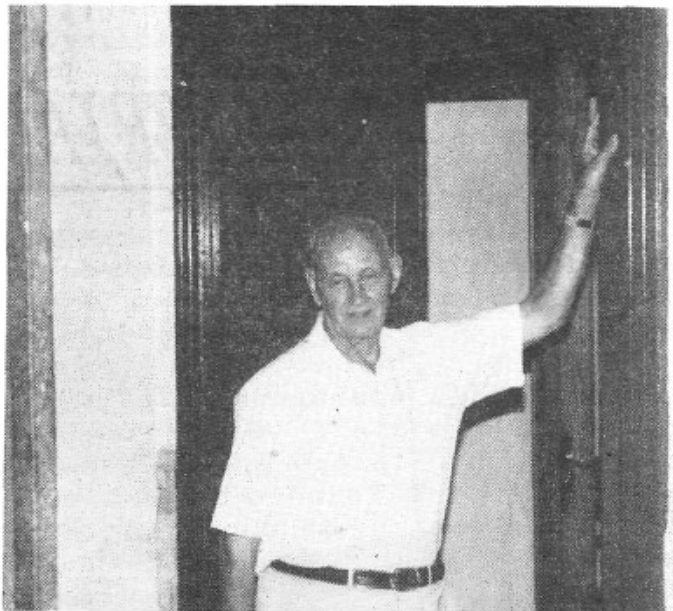
Joan- Just ara hem acabat, però si en vols encara trobarem qualche cosa

Pre- Gràcies, ja t'he guanyat. Què? Vols que parlem un poc de quan anaves a Can Reus?

Joan- Pots pensar ja no me record de res, que vols saber?

Pre- Homo, de quina manera ha canviat el referent als cups, per exemple aquella filarada de carros que hi havia, ...per comensar a quina hora vos posaveu?

Joan- A les vuit del matí començavem a descarregar carros i ja no paravem fins a les onze del vespre, vull dir que a les onze ens aturavem de descarregar, però

llavors seguíem prensant i omplint depòsits fins que tot quedava a punt per començar l'endemà damatí, he fet tantes de quaranta-vuit hores més de dues vegades.

Pre- Com porieu aguantar tant de temps fent feina feixuga?

Joan- Era qüestió de estar forts i ben alimentats, així mateix els que descarregaven es turnaven, pensa que hi havia dies que descarregaven de 400 a 500 carros, els dematins quan obriem ja hi havia una filera de carros bastant llarga, a vegades arribava, la teringa fins el carrer de St. Felip per amunt i per avall de sa carretera de Campos.

Pre- Quina plantilla d'homes hi havia el temps de vermar?

Joan- Uns quinze homes que com ja he dit es turnaven per anar a dinar, el vespre tornaven canviar-se, no hagués pogut esser aguantar tantes d'hores.

passa a la pagina següent

Pre- Has dit que arribàveu a descarregar 400 o 500 carros. I això que suposava en quilos, aproximadament?

Joan- Idò un carró solia dur set portadores.

----Què pujen un total de 2.400 a 3.500 portadores?

Joan Si tens en compte que una portadora feia dos quintals i mitj o tre més o manco.

----Per què no parlam de quilos i la gent jove ens entendrà més?

Joan Han de sebre que un quintà té 42 quilos, per lo tant una portadora que feia, arrib no arrib als 100 quilos, Ja era una bona portadora i pitjada i fes contes posa 3.000 portadores de 90 quilos.

----Quina animalada 270.000 quilos amb un dia!

Joan Si jo havia contat de 35.000 a 45.000 quintals calculant damunt damunt.

Pre- Be ara no anam a comprar ni a vendre, només xerram del que era aquell temps de fa trenta o quaranta anys enrera, això que contam suposa una barbaritat de brou?

passa a la pagina següent

Joan- Aferret i escriu, 1.000.000 de litres.

Pre- Com aixis amb sis ceros?

Joan- Record que un any es vi no mos hi cabia de cap manera, buidarem sa cisterna i l'omplirem de vi, creu que estavem apurats.

Pre- Valgue això per anècdota, no es el mateix posar aigua a dins es vi que omplir ses xisternes de suc de reim, parlant de anècdotes, no en recordes d'altre?

Joan- Ara no me recorda d'altre, això de omplir la xisterna no estic ben segur però me pens que seria devers l'any 50, i no saps lo mal de fer que va esser fer-la neta.

Pre- Però que no les pasen de vinagre de noves per matarles el gust de ciment?

Joan- Però no es el mateix dar-los una passada de vinagre per tot o fer-li bollir dedins i tenir-li un parell de setmanes, ara me record que mos explotaren dos cubells, un de 50.000 litres i un altre de 16.000, n'has vist de brou!, i manco mal que no va esser el mateix dia i explotaren en sa nit, aixis no feriren a ningú.

Pre- Que eren cubells vells o depòsits nous?

Joan- Eren cubells de fusta i vells, ja no els arreglarem, encara estan aixis com quedaren.

Pre- No els arreglaven als cubells de fusta?

Joan- Si, venia un boter de Felanitx a fer es culs dels cubells nous i en tenir-lo posat venga calafatar, això si que en duia de feina, i a s'hora de fer nets no te pots fer una idea, però els depòsits més mals de fer eren els de ciment.
passa a la pagina següent

NOVETATS TARDOR-HIVERN

PER A DONA I INFANTS

Ca Na Jerònia

C/ L'almoina, 18 - Tel. 64 73 02

Porreres

Pre- O tenieu diferents tipus de depòsits?

Joan- Idò hi havia es de fusta, es de ciment i llavors n'hi havia de enretjolats i de cabuda n'hi havia de 50.000 , 40.000 i 60.000 l.

Pre- Una bona tasca de fer net?

Joan- Molta d'aigua , molt de fre-gai, i retjoleta això desinfecta, els enretjolats eren els més bons de fer nets, els de ciment eren els que criaven més caparròs. El llevavem cada quatre anys i era ben mal de llevar, es tractava de picolete i "flamete".

Pre- Quants de tipus de vi feieu?

Joan- Feim tres tipus de vi negre , claret i blanc, aproximadament despatxavem 80.000 litres a les botigues del poble, 20.000 als reservistes i la resta es trasportava a ciutat.

Pre- Això de reservistes què era?

Joan- Els clients que cada any ens duien els reims, ja feien el contracte de cobrar amb vi, i reservavem els litre que volien, llavors a l'hora de cobrar, que sempre era el diumenge antes de Sa Fira, feiem sa diferència, per els quilos que havien duits restavem els litros que volien, soliem donar 25 litres per quintà, o sia trenta pessetes per quaranta-dos quilos, llavors començarem a pesseta es quilo, a dues, a tres i va anar pujant fins a 25 pessetes, darrerament miravem es grau, aixís com més bona verma hi havia , més car pagavem.

Pre- Que més mos podries contar dels teus anys dencarregat a Can Reus?

Joan- Veniem el granillo després d haver-ho porgat a pesseta es quilo, sa molla a 0,4 pessetes. També el quilo va anar pujant fins a 20 pts. el granillo i de vuit a deu sa molla, la rapa la cremavem per fer cendre. Primer la trajinavem amb una carretilla, llavors un motor la extraia i la tirava defora on era cremada.

Passa a la pagina següent.

GRUP FOGANYA
Classes de Guitarra
 Informació: Jaume Rosselló Tomás.

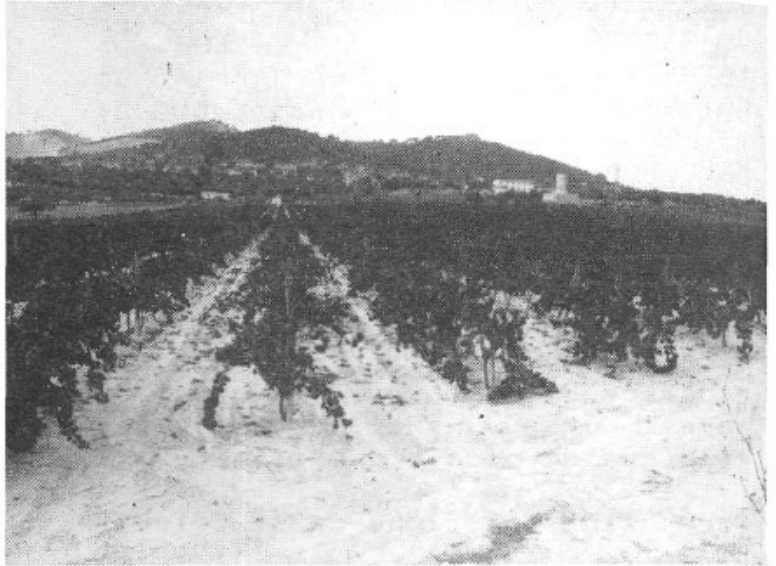
Pre- Vaja una xerrada que hem feta!

Joan- Si un bon repàs als 38 anys que vaig estar a Can Reus.

Pre- Trenta vuit anys. Quants d'anys tenies quan et feren encarregat?

Joan- Tenia 27 anys era l'any 1944 i l'any 1982, quan vaig complir els 65 hem vaig jubilar, si contes veuràs com en surten 38.

Pre- Només ens resta donar-li les gràcies a L'amo en Joan Alies "Frare", Joan Mora Vaquer, que segueixi disfrutant de la ben merescuda jubilació, i voltros que hagueu asaborit eixa entrevista com si haguèssiu glopjetjat un tassó de vi fet de Can Reus.

A darrera hora, abans de tancar l'edició, ens arribà la trista notícia del desgraciat accident a la Gravera de Son Amat.

El importunat jove, per adecentar qualche cosa a dins la banyera del camió, perdé la vida, tapat de grava zero.

Ens dolem amb la família del difunt, amb l'empresa, amb els operaris, amb tota la població de Porreres.

La Redacció

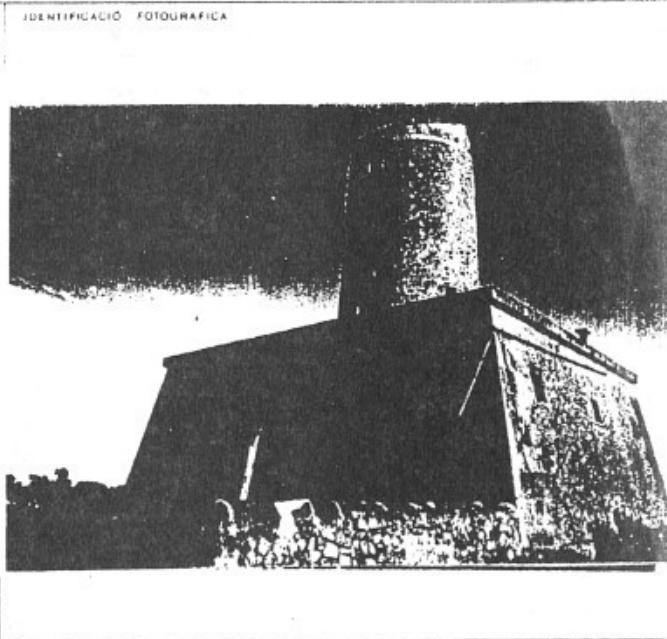
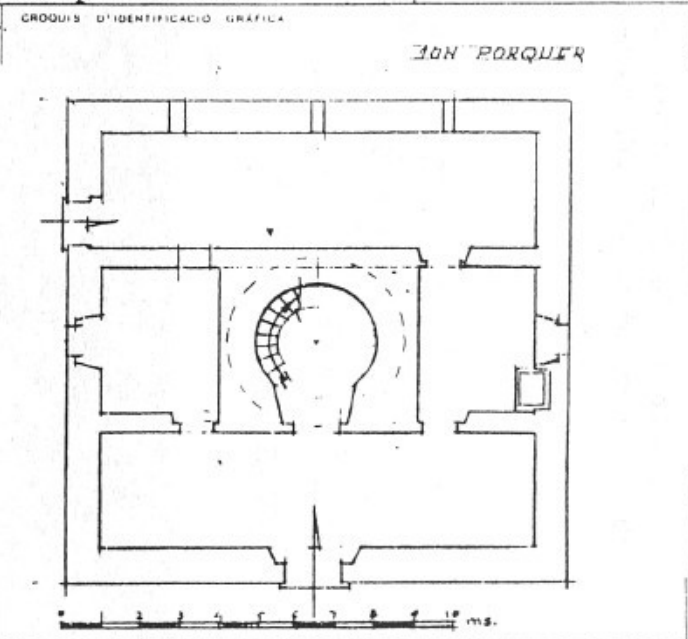
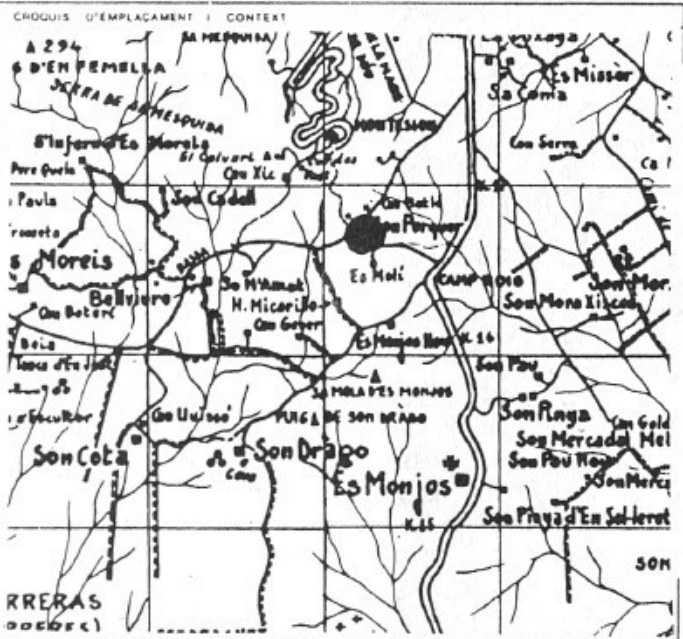
NUMERACIÓ CODI ANUAP									
REFERÈNCIA FITXA BASE									

NUMERACIÓ CODI IPCE									

ILLA DE	MALLORCA	MUNICIPI	PORRERES	LLOC	Son Porquer	BARRI	
LOCALITZACIÓ	Carretera de Campos	M.G.M.	35=9-F	DENOMINACIÓ/NS	Molí de Son Porquer		
AUTOR/S				EPOCA/QUES	Any 1850		

ESTAT DE CONSERVACIÓ	A B C	SO MEDIOCRE DOLENT	BUC	A	B	C	PARTS ANEXES	A	B	C	COBERTES	A	B	C	INTERIOR	A	B	C	HUMITATS	A	B	C	RESTAURACIONS REALITZADES	3/A 1/A	4/A 2/A	GRAU DE PROTECCIÓ IPCE
----------------------	-------------	--------------------	-----	---	---	---	--------------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	----------	---	---	---	---------------------------	------------	------------	------------------------

UTILITZACIÓ ACTUAL	Utilització agrícola	PROTECCIÓ LEGAL	
UTILITZACIÓ PROPOSTA		PROTECCIÓ PROPOSTA	
DESCRIPCIÓ	Torre de molí amb base quadrada d'una sola planta, tres naus paral·leles a la façana, murs de paredat amb peu de murada, talús. Accés al molí per un portal de mig punt. Naus amb voltes. Cantonades de peces de marès. Torre de paredat en verd. Exterior aterracat. Torre sencera molt ben conservada. Coberta amb teules de dos aiguavessos. Accés a la torre per les portes situades als baixos i damunt l'envelador. Torre en la part central de la segona nau. Unas rajoles amb la data de 1850. Es trata del conjunt més esvelt i grandios del terme, incluit el talús dels seus paraments.	CONTEXT	Rural
		CONTINGUT	

(*) OBSERVACIONS

REDACTADA **Antonio Arcas** DATA 1990
 CONTROLADA DATA
 REVISADA DATA

FITXA D'INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

DADES TIPOLÒGIQUES

Torre de molí amb base

DADES BIBLIOGRÀFIQUES I DOCUMENTALS

Brisas nº 90. J.Juliá

DADES BIOGRÀFIQUES DE L'AUTOR

DADES JURÍDIQUES (TIPIUS DE PROPIETAT ADREÇA ETC)

Propietat de Cristòfol Mora
Malet (Pou Nou nº 5.Porreres)

DADES CONSTRUCTIUES (MATERIALS - SISTEMES)

MURS ESTRUCTURES

Paredat i pedra picada

ENTRAMETS SOSTRES

Voltes de marès

COBERTES

Terrassa de morter

ALTRES ELEMENTS

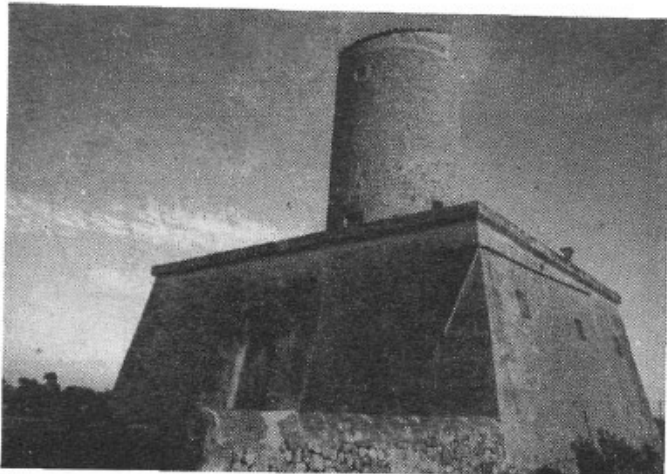
DADES CRONOLÒGIQUES (EVOLUCIÓ DEL MONUMENT)

OBRES DE RESTAURACIÓ

No són necessàries perquè
està en bon estat de conserva-
ció.

PERSPECTIVES DE RESTAURACIÓ (RECOMANACIONS)

PERILLS GREUS EVENTUALS

*PRIMERA CAIXA
D'ESPANYA*

I

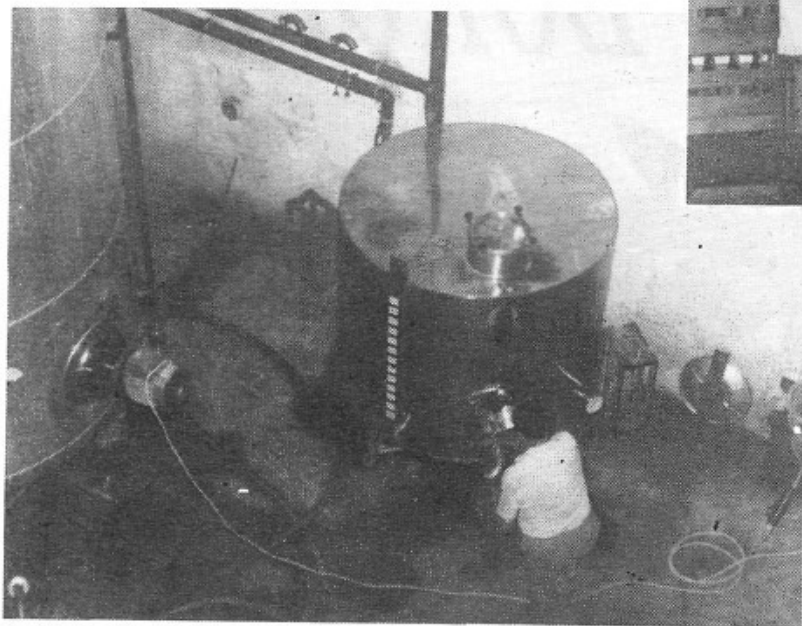
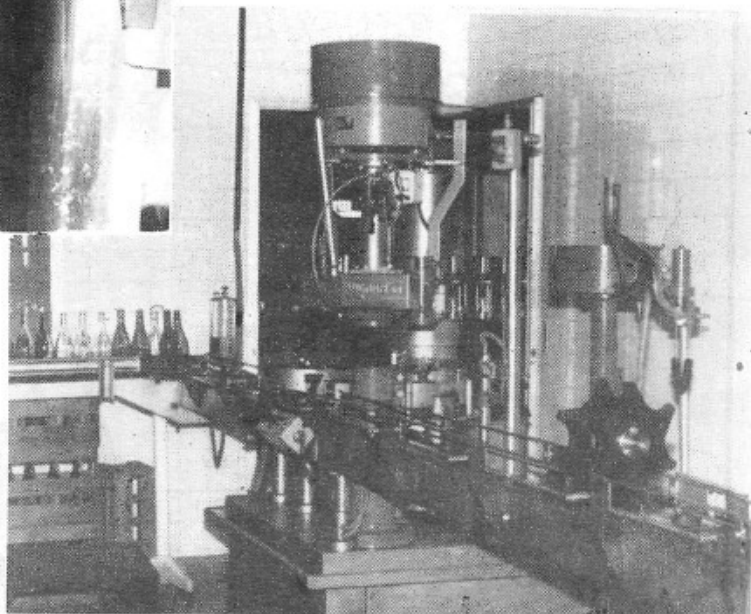
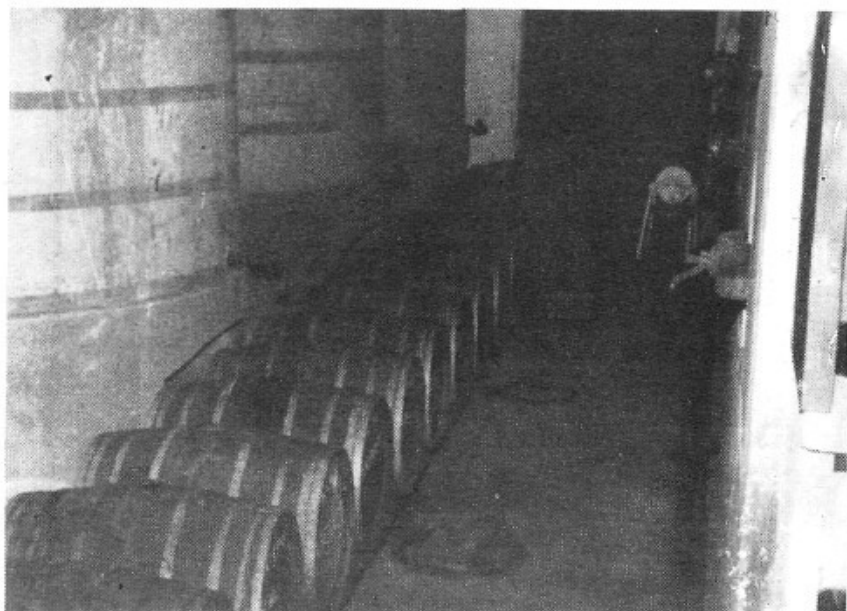
SEGONA D'EUROPA

"laCaixa"

VOS DESITJA BONA FIRA

32 DEPENDENCIES DELS CELLERS DE
JAUME MESQUIDA.

ENTREVISTE A JAUME MESQUIDA

33

Hem vist amb l'entrevista, a Joan Vaquer, qualqua cosa del que era la verema i el fer vi anys enrera, ara aguaitan avui, al demà, concrets per l'experta i certera visió de Jaume Mesquida, treguem-ne conseqüències reals, practiques.

Era la nostra intenció entrevistar a Jaume Mesquida, amb un esquema programat, i de fet aixís ho hem començat, mes hem quedat desbordats pels seus comentaris, demostren una seguretat, amb els coneixaments viticultors, que gairebé pareix impossibles a un lego amb els temes que tractam.

Jaume Mesquida Oliver?

Jaume- Si tu ho has dit.

Pre.- Quants d'anys, per favor? tots?

Jaume- Ja, ja. Ja ho ets 40!

Pre.- Quants d'anys fa que a c'an Xenoï fan vi?

Jaume- L'any 45 es padri estrenà el cellés, per cert he sentit contar que hi va haver una bona gelada.

Pre.- Com així el padri es determina per fer el vi?

Jaume- Degut al baix preu dels raïms, pensà fer el vi, cosa que molta de gent feia i segeix fent encara ara, només que el padri amb visió de comerciant pensà que comprant raïm barat podria gananciar.

Pre.- Això queda bastan enrera...?

Jaume- De fet mon pare veient una bona perspectiva amb l'iniciativa del padri pensà comprant raïm barat, vendre el més car possible; era la solució per la vinya porrerenca.

Pre.- De fet però, així no ha estat com heu evolucionat?

Jaume- En part sí, durant molts d'anys comprarem raïms a Porreres i mon pare començà a repertir botes per les botigues.

Pre.- I tú, Jaume quant començares a enquetar-te,...bé, vull dir a estar embriagat d'aquesta curolla de l'el.laboració

ció del vi?

Jaume- Bé tu saps que altra temps el fill d'un ferrer feia de ferrer, un fill de fuster el normal era que fes de fuster, etc,... per aquesta regla de tres, millor dit de dos pare i fill.

Pre.- no però el teu càs en concret pots dir de tres perque començant el padri, tom pare i tú?

Jaume- Es així idò valgué per regla de tres, i fitxet que som tres Jaumes, per això me vaig encarinyar amb allò que veia, per això els setze anys desitjant, colguent millorar la producció i sobretot l'el.laboració. Me'n vaig anar a estudiar a València, a Raquena i me'n vaig adonar de moltes equivocacions que feiem a Porreres, a Mallorca.

pre.- (Ja no me dona lloc per fer preguntes, en Jaume Mesquida

passa a la pagina següent

està inmers dins el vi, jo, desde la vorera l'escolt hi vaig prenguent apunts), llàstime que no siguem cent que l'escoltem.

Jaume- Tu te recordes per exemple quant vermaven, pitjaven les portadores fins a fer suc, aprofitar el viatge, una portadora que no vessava era que no hi havia un bon pitjador ara verman sense espanyar cap grà, vaig aprendre que el vi millor dit, el raïm tot d'una que està engrunat ja comença la fermentació pel mateix és necessari que estigui protegit perquè no se n'hi escapi grau d'alcohol, ni aroma s'ha de tenir en compte la temperatura, des dé el moment mateix del començament de la fermentació, i convé que es vigili tot el temps.

Pre.- Record que tots els sallers estaven fets amb la mateixa ventilació quines temperetures són recomaènables, o diriem que són ideals.

Jaume- Les temperetures ideals pels vins blans i rosats són de 17 a 19 graus, pels tenyits, de 25 a 30.

Pre.- Quina possibilitat veus per les classes autòctones?

Jaume- Per doloros que sia s'ha de dir, cap ni una, degut al baix grau que tenen inclús les classes mçes selectes com podrienm esser el "manto negro", Fogoneu frances, i altres.

pre.- Com expliques idò, que a Binissalem, facin la producció i alleboraciço del vi, emprant classes mallorquines, a més d'haver conseguit la denominació d'origen cosa que deu reedundar a bé de l'economia mallorquina?

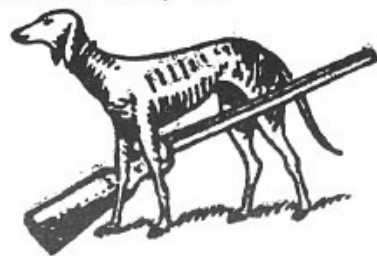
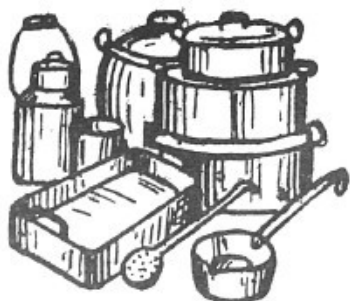
Jaume- Pots estar ben segur que les classes autòctones estan destinaades al frecàs, per desgràcia no pot esser d'altre manera, totes les plantes tenen tendència a enveïr i perdre la reistència per les diferents plagas que hi pugui haver hi, pel mateix és convenient canviar els peus, cercant sempre els més indicats pels terrenys, climes, i tenguent en compte els resultats que s'intentin obtenir, noltros importam tot el planter, que ha estat tractac dins càmeres frigorífiques.

MATEU MORA AIGÜA POTABLE

TRANSPORTS EN GENERAL FERRETERIA

CARRER DES POU FLORIT, 3 * CARRER DE L'ALMOINA, 16

TEL. 64 72 44

PORRERES MALLORCA

Pre.- Diriem que ha estat esterelitzat?

Jaume- Es la paraula, d'aquesta manera es consegueix preservar més a les plantes de les enfermetats i epidèmies, com poden esser la filotxera, la senrada, mildiu i d'altres després de posar un peu adequat, es necessari escollir els empelts i per amillarar els vins millor si és pot conseguir una bona combinació de vins, no te pensis que les classes que posam com a noves ho siguin tant, en "Die Balearis" L'Arxiduc LLuis Salvador, ja anomena per exemple "Garnatxa".

Pre.- Ens podries indicar els empelts ò castes que hauriem de posar per poder arribar a una producció de calidat?

Jaume- Si, n'hi ha moltes, no les te diré totes, però seran suficients, començarem pels peninsulars, per tintos, els millors són Tempranillo, Monastrell, Garnatxa, pels blancs, posarem Macabeus, Parellada, Xarello, pel negre, posarem Cabernet, Suavignon, (Burdeos), Rubí Cabernet California) Chiraz (Rodano), Merlot (Santa Emilion), pel blancs, Rieslinc (Rhin), Genuztraminer (Alsacia), Chardona i Chenin (Alsacia), French Colombart (Davis California).

Enquant haver protegit la producció mallorquina, això hagués estat si haguessen posat vins de Mallorca, però aixis estan excluits tots els que no siguin de Binissalem. Nostra comarca Felanitx-Porreres, era viticultora, no diré el cent per cent, però recordet que moltes de finques eren vinya molts d'ametllerars que hi ha, en el seu dia foren vinya, de fa temps cada casa tenia el seu celler, i més aprop de noltros, recordet quants de cups o cellers hi havia tots amb una cabuda molt gran, Ca'n Reus, Ses Fàbriques, Ca'n Antoni Molidaigo, primer al pou Florit, llavonces a l'antiga Sabateria C'an Xic, i noltros, o sia Ca'n Xenoi.

passa a la pagina següent

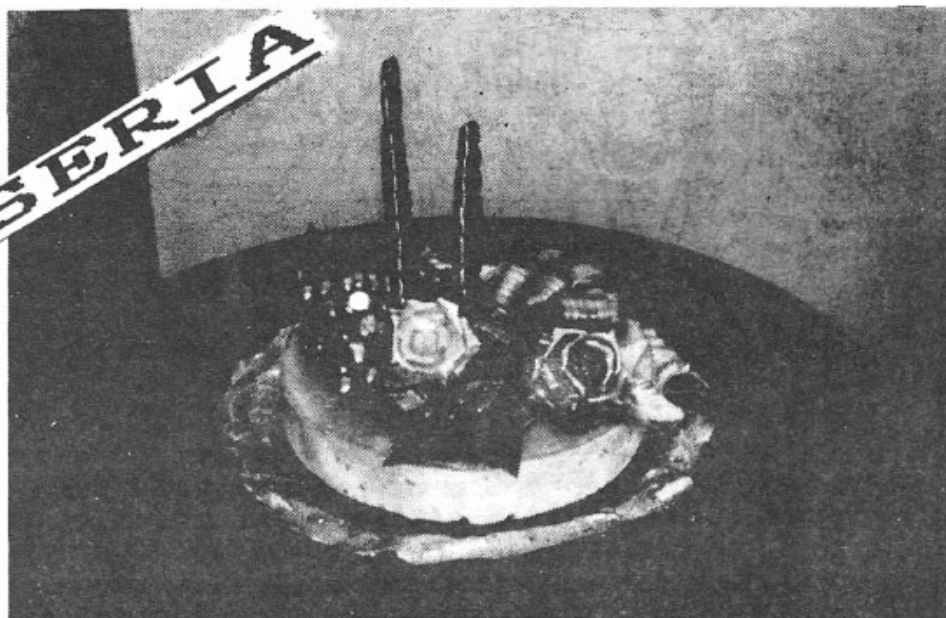
CA 'N MIQUEL

Especialitat en Buffets,
Torrans, ...

C/. de l'Almoina, 22
TEL: 64-74-85

PASTISSERIA

07260-PORRERES

Pre.- M'ha cridat l'atenció el fet que les temperatures siguin tan delicades, no obstant voltros heu posat aquestes classes que maduren molt més prest, per tant dins les temperatures altes?

Jaume- Això te l'avantatge que quan venen els mals temps, ja està vermat perquè també es una equivocació que la verma millori si es comença a perdre, de fet tot d'una que el grà es romp comença la fermentació, a això ja em dit si te fixes quantes de vegades passam per una vinya que comença a podrir-se, es desagradable l'olor de vinassa, això demostra que no es bo arribar tan envant, ara si no queda més remei que vetlar ja tot d'una la temperatura, i si es necessari emprar refrigeració per assegurar la bona el-laboració, per concervar aromes i altres qualitats convinents del reïm per fer un bon brou.

Pre.- Remint, que diries als porrerencs que vulguin fer un vi, bon vi, el que correspon a la tradició viticultora de Porreres?

Jaume- Per molt tradicionalistes que siguem, hi ha coses que no tenen altra manera de fer-se, sinó es canviant, renovar tota la plantació i com més tardin més temps estarem a tenir els fruits de la renovació, l'experiència que tenc, i per cert quan començavem hi havia molt de risc m'ha

donat la seguretat per afirmar el que estic dient sense por a equivocar-me, d'un bon planter surten bons peus, d'uns bons empelts surten bones crescudes, tot això dona avantatges per obtenir qualitat, al fi i al cap és el que compte.

Pre.- Bé, després d'aquesta converça repetesc, llàstima no hagin sentit més perssones crec que sols queda desitjar a Bodegues Mesquida l'èxit que es mareixen per l'esforç econòmic i tècnic.

ESTACIÓ DE SERVICI

PORRERES

Obert les 24 h.

Neteja a presió amb aigua calent o freda de:

- CAMIONS
- TRACTORS
- MOTORS
- MOTOS

Joan Gornals Mesquida
Crta.Montuiri, s/nº
Tlf: 647283

PORRERES

LES MÀQUINES DE MOVIMENT PERPETU, "PERPETUUM" MOBILE

37

RAFEL SITJAR

2ª PART

Aquest va ser el cas d'un inventor que després de vint anys de perseguir-ho es va adonar de que no l'hi funcionava mai el seu montatge*. L'home estava desconsolat per el que li havia passat però tot i així, el meu amic li va fer veure una cosa molt important: La formació acadèmica d'aquell inventor era nul·la, de petit havia entrat a treballar de mecànic i mai no havia estudiat.

Aquell home de forma autodidacta, parlava de rendiments, potències, parells, wats, volts, ampers... amb una soltura pròpia del professional més entès, sense haver-ho estudiat mai a l'escola!

A més, si no hagués tengut aquesta curolla, segurament hauria perdut el temps en coses de molt menys profit.

El fet de perseguir aquell impossible li havia servit de molt en la seva formació professional i personal.

Dues possibles variants en aquest "movil perpetu" serien els següents montatges:

Imaginem un pantà d'aigua que comença a deixar-la caure, amb l'energia de l'aigua feim corrent elèctrica per mitjà d'una turbina i d'un alternador, i amb aquesta corrent alimentam una sèrie de bombes que fassin pujar un altre cop l'aigua.

Això funcionaria fins que l'aigua del pantà s'acabàs ja que cada vegada conseguiríem pujar menys aigua de la que baixés utilitzant la pròpia energia de la caiguda.

Cal dir que a la realitat, sí que es fa a vegades el tornar a pujar l'aigua, el motiu però és un altre: a les nits la demanda de corrent disminueix i les centrals no poden parar mai, (per això es fomenta la utilització de l'energia en tarifa nocturna), en cas de que sobri molta energia lo que es fa és gastar-la en pujar l'aigua un altre cop i així poder fer front a les demandes més fortes del proper dia.

Un altre montatge casolé podria ser el següent:

Per no pedalar amb la bicicleta podríem posar-hi un motor elèctric que la fes anar, i per fer funcionar aquest motor podríem fer la corrent omplint les rodes d'aquestes dinamos que fan la corrent necessària per fer anar la llum de la bicicleta.

Com acabaria tot això? Teòricament, amb una petita empenta la bicicleta començaria a caminar, al fer-se corrent a les dinamos farien anar el motor elèctric, que faria caminar la bicicleta, etc.

A la pràctica, cada dinamo que afegim a les rodes frena la bicicleta de tal forma que moure-la seria quasi impossible.

Costaria més de moure la bicicleta amb tot aquest muntatge que si no dugués res posat, encara que pesàs igual. Si algú no ho creu, que faci la prova i ja en parlarem...

*Això m'ho contà N'Enric Tomàs de Barcelona, Doctor Enginyer Industrial.

continuarà

ACUDITS

Dos gats anaven per la via del tren i després d'una estona de caminar u li diu a l'altre:

- Quina escala més llarga!

I l'altre li respón:

- La llargaria tres llamps, es passamans que està ben baix.

* * *

Una dona molt torrada va morir i va pujar cap al cel; però a la porta Sant Pera li va demanar les reons que tenia per anar al cel. Ella molt sincera li va contar tot i per acabar li vadir que ella era verge.

Sant Pere estorat no ho va comprendre i li va demanar: "Però que no heu estat casada tres vegades?".

I ella li va respongué:

"Si, però el primer era decorador i volia crear un clima adequat per l'acte i no el trobava i va morir.

El segón era arquitecte i prenia mides, i prenia mides, i va morir prengent mides.

I el tercer era de l'Ajuntament i..... ja ho farem, ja ho farem....."

DNI 43049600

SALO DE BELLESA I PERFUMERIA MARGARITA BARCELO

C/. Luna, 12 Tel: 64-70-70 PORRERES

No importa al Trenc anar per morena estar.
La solució la poreu trobar al Saló de na Margalida Barceló

Nº 1 **Sebastià Mestre Mora**: Ostenta la **Presidència del Grup**. Es **Soci Fundador Antic**. Està casat i viu al carrer Cerdà, 140. Fa feina de xofer.

Nº 2 **Juan Picornell Blas**: Ostenta la **Vocalia** encarregada de les **relacions públiques**. Es **Soci de Número**. Viu al carrer Trinitat, 9. Actualment fa el servei militar.

Nº 3 **Jaume Rosselló Verger**: Es el **Director** del Grup i ostenta la **Vocalia de direcció**. Es **Soci Fundador Antic**. Està casat i te tres fills, viu al carrer Cerdà, 14. Es conrador.

Nº 4 **Vicenç Juan Moll**: Te el càrrec de **Secretari** del Grup. Es **Soci Fundador Antic**. Viu al carrer General Barceló, 18. Actualment fa el servei militar.

Nº 5 **Esteve Barceló Barceló**: Es el **Vice-President** del Grup. Es **Soci de Número**. Viu al carrer Doncella, 6. Es tecnic electricista.

Nº 6 **Iolanda Barceló Márquez**: Es la **Tresorera** del Grup. Es **Soci de Numero**. Viu al carrer Veiet, 11. Actualoment estudia C.O.U. a Felanitx.

Nº 7 **Gaspar Barceló Barceló**: Ostenta la **Vocalia** encarregada del **Espectacles**. Es **Soci Fundador**. Viu al carrer Veiet, 3. Actualment estudia.

Aquesta relació dels carrecs de loa Junta es lletgeixen segons la fotografia que figura damunt.

CONEGEM EL NOSTRE ENTORN

40

Situat dins l'església de Monti-sion (a mà esquerra segons s'entra) constitueix visita obligada per a qualsevol persona. Aquest quartet, poderós i estrany a la vegada, estira al visitant amb una màgia sorprenent a admirar-lo.

Quina és aquella persona que amb la idea de contemplar el nostre santuari i passejant-se per la clastra no ha tingut ganes d'adentrar-se dins el màgic quartet? O qui és que el dia de la Festa de Monti-sion no ha tingut curiositat d'anar a mirar-lo? Crec que es pot afirmar i amb tota seguretat que tots porrerencs quants som hi hem estat en una o altra ocasió. Què té aquest quartet d'estrany que essent tant petit atreu la curiositat de molta gent? Quin misteri guarda? Tot ell és història; els recordatoris, els agraïments a la Verge, les fotos de quintos/quintes, les mortaies, les recordances... Gent que agraïda a la Verge han fet públic el seu manifest de felicitat, gent porrerenca de totes les èpoques i anys han passat pel citat lloc.

I és que el nostre poble ha canviat molt d'ençà que aquell pobre soldadet que enviat a Cuba fou ferit a una cama i agraït per haver-ne sortit airós decidí penjar el seu retrat prop de la Verge de Monti-sion. I malgrat el nostre poble hagi canviat qui s'ha mostrat sempre imbatible i ferm davant l'inevitable pas del temps és el quartet de les promeses.

I és que apart de tot, el quartet té alguna cosa de màgic i misteriós, el conjunt de fets històrics, porrerencs que hi han passat i tragèdies sofertes fan d'ell un lloc màgic.

En general, és una habitació fosca, sols reb llum del cor (que està situat damunt ella) i de la petita finestrona que està a mà dreta quan entram orientada a tramuntana. A través d'ella podem mirar part del terme municipal porrerenc i unes figueres de moro que qui sap si són més antigues que el soldadet de Cuba.

La claror que dóna aquesta finestreta és tan poca i tan pobra que mesclada amb segles de fe pagesa fan que a un li pareixi veure cobrar vida a qualsevol de les vestimentes d'antany que pengen dins el quartet.

La finestra, anys enrera, tenia vidres vermells tallats dels quals sols s'en conserven dos dels originals i primitius (amb dibuixos gravats amb un punxó), els altres han sigut posats de bell nou i davant la impossibilitat de fer-ne fer o trobar-ne de similars als antics amb molt bon criteri són llisos per a diferenciar l'antic de lo nou.

Conten els nostres pares que essent ells ben petits aprofitaven tota ocasió per a adentrar-se dins el quartet i tot deixant-se dur per la seva curiositat infantil intentaven guaitar per la finestreta. La seva apreciada diminitesa sols els hi permetia veure a través d'un dels vidres vermells (el de més abaix) i els seus ullons menuts creien veure-hi a darrera tota casta de dimonis que botaven tot fent tremolar les ànimes captives al ritme d'una dansa infernal i davant tal espectacle fugien corrensos per por que un dels dimonis no els sorprengués i intentàs agafar-los.

Margalida Picornell i Vaquer

Octubre 90

De tot un poc.

CREMA DE CARBASSÓ

- 2 carbassons
- 1 tassó d'aigua
- 2 "quesitos"
- sal
- 1/4 de pastilla de "Starlux" de bou

Se palen els carbassons i fets trosos se bullen amb l'aigua, la sal i el concentrat de bou. Un poc abans d'esser cuits s'hi posen els "quesitos" tenint cura que quedin ben fusos.

-BISCUIT GLACÉ-

- 3/4 litre de llet
- 1 paquet de pols potax
- 16 cullerades de sucre
- 6 ous

Es fa una crema amb la llet, el sobre de pols potax i el sucre. Una vegada freda es mesclen els ous pujats per separat, el blanc a punt de neu. Es pose dins un motlle amb sucre cremat al fons, i per acabar s'afica dins el congelador

-ASPIC DE CARN-

Per a quatre persones:

- 400 gr. de carn cuita (vedella, pollastre, ...)
- 100 gr. d'olives sense pinyol
- 1 capseta de gelatina amb pols.
- Un poc de julivert
- 2 alls
- 4 ous bullits
- 2 anxoves
- El suc de mitja llimona
- mostassa, oli i sal.

Tallar en quadrets sa carn freda, posar-la dins un ribellet i afegir-hi les olives picades en trosos, guardant-ne vuit o deu per lla decoració. Picar el julivert amb els alls, els vermells d'ous bullits i les anxoves; afegir-hi una culleradeta de mostassa, una d'oli i el suc de mitja llimona; salar. Juntar aquesta mescla amb la carn i remanar-ho. Fer la gelatina seguint les instruccions de la caixa. Forrar el motlle amb la

gelatina i, una vegada que hagi tornat sòlida, omplir-ho amb la carn ja adobada, col·locant en el fons unes tallades d'ou bullit alternant-les amb olives; pitjar molt bé perquè la carn s'adapti a la forma del motlle. Deixar dins la gelera, com a mínim tres hores, encara que el millor és deixar-ho tota la nit dins la gelera. A l'hora de servir-ho, desmotllar-lo dins un plat i farcir el centre amb verdures de tota mena: pastanaga rallada, api blanc, ... finalment adornar-ho amb tallades d'ou bullit i olives.

* * *

-ACUDIT-

Un músic es va morir deixant escrit que volia que enterrassin la seva flauta amb ell. Un amic va demanar a la vídua:

-Què vares pensar quan vares saber que el teu home desitjava que col·locassin la seva flauta dins el bagul?

-Vaig pensar que havia estat una benedició de Déu que no fos pianista.

# # #

-PENSAMENT-

No s'ensenya el que es vol,
no s'ensenya el que es sap;
s'ensenya el que s'es.

@ @ @

-CONSELL-

Abans de pintar-vos els llavis, donau-vos-hi un toc de pols, quedareu admirades del resultat

Solució a l'endevinalla del
número passat

FIGUERA DE MORO

~~~~~

ENDEVINALLA

Quina cosa és sa més bella
que Déu en el món posa
no són tots però n'hi ha
que poren conversar amb ella.

De dins el caixó.

TAIZE "TOT UNA EXPERIÈNCIA"

Maria Jesus Ximelis

Tot començava un diumenge dematí, després d'un llarg viatge erem a Taize, un poblet francès que no surt ni a l'atles, i a un estrany monestier fet de barraques, tendes de campanya i carpes de circ, i que era capaç d'acollir a cinc mil joves. Arribam i tot és un desconcert, gent que surt amb els autocars i gent que arriba amb la bossa en la mà. Instal·lam les tendes de campanya i comença l'experiència de pregària, de silenci, de conuiuere i d'intercanvi amb gent de països d'arreu del món. A cops dins tanta gent et sents totsol, és difícil el diàleg: uns són anglesos, altres francesos, polacs, alemanys, rumans... però l'interés per apropar-te a ells, de conèixer els problemes, cultures, etc... et fa parlar fins i tot en dibuixos.

El treball de cada dia es reparteix entre la pregària, amb molt de temps en silenci, l'intercanvi amb els altres països, moltes vegades dificultós degut a les diversitats de llengües, i la tasca a cada un encomenada, que pot anar desde fregar fins a cuinar, passant per netejar els jardins.

Els monjos d'allà t'ajuden a conèixer a Jesús, t'ensenyen a pregar i et donen l'oportunitat de saber escoltar la crida que fa Jesús a cada un de nosaltres. El Prior de la Comunitat és el Germà Roger, un senyor ja entrat en anys i que

sols una mirada seva et dona el sentit de la presència de Jesús entre els homes.

Aquest any el visitants més nombrosos venien dels Països de l'Est. Per molts d'ells aquella era la seva primera experiència de llibertat, no se cansaven de demanar com eren els altres països, i pregaven per tot allò que havien aconseguit. El seu esperit de compartir, de sacrifici i d'entrega als altres era molt gros; parlaven amb tristesa del passat, però tenien moltes ganes de lluitar i aconseguir esser totalment lliures.

Realment és molt difícil descriure amb paraules totes aquestes vivències, encara que no siguis del tot creient. La pau que es respira a Taize, et fa valorar les coses, comprendre un poc els altres i aïllar-te uns dies d'un món on es respira violència per tots els costats. Quan ja s'acostava l'hora de partir i miraves tota aquella gent que havies conegut i que pot ser no tornaries a veure t'entrava una gran tristesa i sols una paraula podia sortir de la teva boca: "*FINS PREST!*", esperant qualche dia poder-hi tornar.

Tots els visitants d'aquest preciós lloc tenen l'esperança de tornar-hi i de fet molts d'ells a l'estiu repeteixen cada any la mateixa experiència.

PHILDA

ALMOINA

Nº 49

Una feina que ha passat a la història i hi ha passat des de loes seves arrels, precisa, emt es feia en aquest temps, si vos parlàs d'espolsar ametlles, més de dos en sabrieu la prima, però parlar-vos dels foguerons de les clovelles d'ametlles, ... sí, això ja vos vé més denou

Idò si quan les ametlles es caramullaven pelades a un recó de sa sala pentura comprovats els possibles estòlics, les clovelles, que en peladices a vetlades, plenes de coverbos, dites i acudits graciosos, acabades amb una vega de meló o síndria; o sencillament un dia darrera un altre, fent barcella a deu o vint cèntims, (sé d'una senyora i sé el nom, de totes maneres fa molts d'anys que és morta, que tenia peladores a escarada per pelar ametlles i ella mateixa, abans triava totes les pelades perquè les fos més dura la tasca i deia "es lloguen per pelar").

Les clovelles romanien a un caramulla foravila, al tros que la familia tenia més a prop del poble, ja se4 n'havia cuidat l'amo d'agoratar la finca i com més terrossos millor, aixís amb els terrossos, després d'haver fet un clot més o manco gros, segons la quantitat de clovelles que hi havia, amb els terrossos es componia una espècie de paret seca voltant el clot i es començava foc amb un manat d'herbes seques o una grapada de palla i s'anaven posant clovelles a poc a poc, aixís com el foc prenia força s'anaven afegint clovelles, era un foc

lent, però quan estava ben encés, es carregava un bon caramull, quan la flamarada començava a tornar a sortir es tornava agafar la senalla i el càvec i altra vagada, clovelles a damunt el fogueró fent caramull.

Quan, en aqueix temps tornavem am el carro de forravila, entrada de nit "foscando" deien el vellets,

es contemplava un espectacle, quasi bé fantasmagòric, amb els foguerons encesos voltant el poble, eixa corona de foc durava uns quants dies, si amenaçava la pluja, llavonnes procuràven tapar-ho amb una planxa de bidó o encara més sencill amb fuloles de figuera de moro, de totes maneres, quan el fogueró havia pres força per apagar-lo era necessari que plugués bastant.

Cremades totes les clovelles, consumida tota la calivera, es nescitaven bastants dies perquè refredasen les cendres i poder-les treure del clot del fogueró guardant-les fins que venia l'hora de emprar-les bé per la bugada o escampant-les pel camp i allecorar arbres i planters.

Ara ja no hi ha foguerons de clovelles de ametlles, una cosa mçes que s'ha perduda, aixís a poc a poc anam perdent identitat, arrels, fesomia del poble que erem, i mai dic que Mallorca ja no és Mallorca, me diuen, idò qué és?, un caramull de costums, sistemes, productes, oficis, parles, etc. que res tenen a veure amb l'identitat mallorquina.

ANEM A ESCOLA!

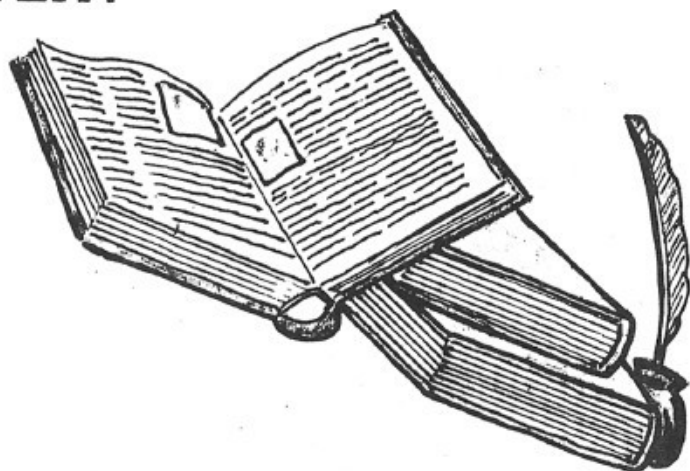
Si ho recordau al passat número de Foganya començarem a veure si escriure "a" o "e" quan sonen igual; és a dir, quan es confonen en un so neutre /a/.

Vérem les normes més importants pel que fa al so a final de paraula. Però, què feim quan aquest so es troba en posició inicial o medial?

a)-Davant la "-s" del plural i les desinències verbals "-s", "-m", "-u", i "-n", s'escriu sempre "e".

b)-A certes paraules la lletra amb què cal escriure aquest so ve indicada per la pronunciació d'una altra paraula emparentada; així s'escriu amb a "blancor" (derivat de "blanc"), "taulada" (derivat de "taula"), "fredor" (derivat de "fred")...etc.

c)-Amb els verbs podem fer el mateix; escrivim "pagar" perquè a l'indicatiu present deim "pago, pagues, etc."

d)-Pels casos que no entren en les normes anteriors pot valer com a norma general que a una "a" o una "e" castellanes corresponen respectivament "a" i "e" catalanes. Però hi ha excepcions, com per exemple: efeminat (cast. "afeminado"), emparar ("amparar"), enyorar ("añorar"), davant ("delante") i una trentena de paraules més.

Fins a la Foganya que ve!

El Professor.

CONCURS DE REDACCIONS.

Ha començat el nou curs escolar i **FOGANYA**, com en el curs passat, vol ésser també a les escoles per tal que els joves de **PORRERES** s'animin a escriure i a mostrar la seva capacitat creativa.

Per això comptam amb la col·laboració i ajut dels mestres d'ambdues escoles de **PORRERES**.

Les bases del concurs seran les següents:

- Hi participaran alumnes de setè i vuitè de les dues escoles.

- Per cada número de **FOGANYA** els seus respectius mestres seleccionaran dues redaccions. Arribaran a **FOGANYA**, idò, quatre redaccions (dues de cada centre).

- Les redaccions es rebran amb un pseudònim i el nom de l'alumne dins un sobre que no s'obrirà fins el moment de decidir les redaccions premiades.

- De les quatre redaccions que arribaran a **FOGANYA** un jurat en triarà dues i se publicaran.

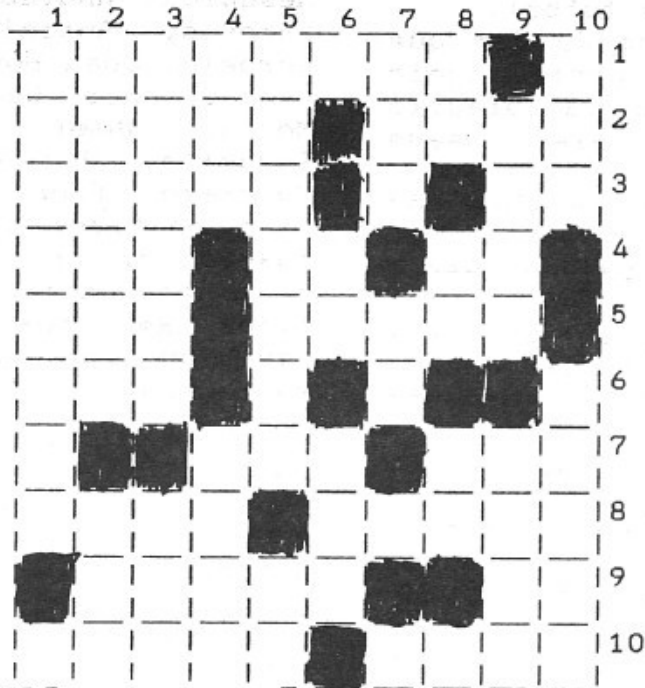
- A final de temporada es farà una selecció d'entre les redaccions publicades al llarg del curs i s'otorgarà un premi a les dues millors i se donarà un obsequi als demés que hagin sortit a la revista.

- **TEMA:** Lliure.

Solucions del encreuat anterior:

Horitzontals: 1. Bernat; C.E.E.
2. Abellot; S. 3. Les; Ideari. 4. An;
La; L; S. 5. Nic; Tallat. 6. CS;
Àgama; M. 7. I.T.O.; E; Té. 8. Ase;
Mora. 9. C; Ministre. 10. Avió; G;
Ar.

Verticals: 1. Balanci; C.A.
2. Ebenista; V. 3. Rè; C; Osmi.
4. NL; L; A; E.I.O. 5. Aliatge; N.
6. "Tod"; AA; Mig. 7. Té; lM; Ós.
8. C; Allà; Rt. 9. ESR; A; Tara.
10. E; Istme; Er.

HORIZONTALS.

1. Nom del President de la nova Junta Directiva del GRUP FOGANYA. Consonant. 2. Conjunt de garbes a batre. Relació escrita del succeït, tractat o acordat a una junta. 3. Religiós. Número romà. Ell .... un savi. 4. Animal (al revès). Pronom personal. Matricula "d'Albacete". 5. Al·lot. Animal paregut al conillet d'Indies. 6. Així com diuen els castellans que remin (singular). Cinc-cents. Consonant. Vocal. 7. Est. Conjunt de flors. Manco mal que nomès n'hi ha un, perquè si n'hi hagués dos estariem arreglats. 8. Ho fa un frare, una monja i excepcionalment la gent. Nom de dona, com qualsevol nom. 9. Munt de rum de construccions, és a dir, fems. M'estimes? ..... 10. Dona un abraç a l'estat monàstic i fa donació dels seus bens a la Comunitat. Fan gràcia, perquè les dones pugen damunt les cadires.

VERTICALS.

1. Semblant. Zero. 2. Desgast de la roca. Aquesta no la sabeu (Ja, ja): "PLANTA ERUUM ERUILIA". 3. Fruita que menjam tots nosaltres i fa dos mil anys també. De Portugal (al revès). 4. Any del Senyor. "Croa, croa". 5. Plou molt. Antic Testament. 6. Consonant. Oï. Ens la carregam cada dia un poc més. 7. Vell. Ciutat antiga de Messopotàmia. Consonant. Una altre. 8. Actini. Pronom personal (al revès). Si l'hi poses una vocal, tú hi vius. Vocal. 9. Ni fred ni calent, és a dir, com ha d'ésser. Ianqui. 10. Hi ha gent que el té gros, altres petit i normal; pot acabar en punta o fer una muntanya o una explanada; què és?. Tenc ganes de saber què és.

ESPORTS

El passat mes de Setembre l'Unió Esportiva Porreres començar en distintes categories el campionat de lliga de futbol.

Per començar hem de dir que enguany al nostre poble tenim quatre equips, amb la satisfacció de que tots els seus components, inclosos els preparadors físics i tècnics són ben nostros, és a dir, porrerencs. Els resultats fins ara han estat mediocres; mentres uns encapçalen la taula classificatòria, altres estan classificats a la cua; de totes maneres això no ha fet més que començar i esperam que a mesura que vagi avançant el campionat els equips porrerencs es situïn al lloc on els hi pertany, ganes, força i voluntat no manquen. Des d'aquí els feim arribar els nostros ànims i la sort que hauran de menester per dur endavant les seves il·lusions.

L'equip de que noltros deim els grans, està enrolat a la categoria de Segona Regional; els seus objectius són de quedar el millor possible, i si és possible pujar de categoria, encara que aquest darrer punt, vists els resultats està bastant enfora. El motiu del mal començament es deu, segons fonts ben informades, a la manca d'alguns jugadors bàsics per l'esquema de l'equip; esperem que es puguin recuperar aquests jugadors dits bàsics i, poc a poc vagin escalant llocs a la classificació.

L'equip està entrenat p'En Biel Mesquida "Porret" i en són els jugadors: Joan Nicolau, Miquel Servera, Joan Sorell, Bernat Mesquida, Miquel Capellà, Llorenç

Cerdà, Antoni Noguera, Antoni Barceló, Andreu Nucolau, Antoni Sastre, Tòfol Sastre, Ponç Mesquida, Andreu Obrador, Joaquim Barceló, Antoni Ferrer, Gaspar Barceló, Joan Bover, Jaume Ginard, Joan Obrador, Oscar Escoda, Miquel Morlà, Joan Rosselló, Mateu Rosselló, Pau Barceló i Xavier Guerrero. Fins ara han disputat cinc partits, dels quals n'han guanyat dos i n'han perdut tres; en conseqüència estan als darrers llocs amb quatre punts i dos negatius, vuit gols a favor i onze en contra.

Dels cadetes podem dir poques coses, són al·lots joves, quasi podiem dir nins, que han començat a una categoria nova i com és natural els hi ve un poc massa gran, esperam que els resultats acompanyïn perquè aquests joves bé s'ho mareixen. N'és el seu parador el nostre amic Angel Oneto i en són els jugadors: Joan Oliver, Mateu Sunyer, Joan Mestre, Jaume Blanch, Joan Morlà, Joan Vidal, Joan Antoni Mestre, Joan Ramón Vidal, Guillem Ballester, David Gornals, Miquel Moll, Bernat Mas, Bartomeu Lladó, Xisco Lladó, Joaquim Nicolau, Miquel Melià i Rafel Barceló.

Dels infantils no podem dir res, perquè a hores d'escriure aquestes retxes, encara no havien començat la competició lo que si podem dir que el seu entrenador Bartomeu Rosselló va sofrir un accident de treball, havent d'esser substituït a darrera hora p'En Jaume Martorell "Cartutxo", esperam des d'aquí la prompta recuperació d'En Bartomeu i al

mateix temps donar ànims a n'En Jaume a fer una bona temporada. En són els jugadors: Antoni Guerrero, Miquel Vidal, Gabriel Castell, Jaume Toledo, Pere Veny, Joan Sanchez, Damià Tomàs, Gerard Aranguren, Josep LLiteras, Josep Manuel Garcia, Josep Palerm, Pere Vaquer, Miquel Barceló, Alexandre Vidal, Joan Xamena i Bernat Mieras.

I per acabar hem deixat els més petits, d'aquests no podem dir res que no siga bò, corren darrera la pilota com a llebres, i d'aquestes corregudes, naturalment n'han tret profit, encapçalen la taula classificadora amb quatra punts i dos positius havent marcat set gols i havent-ne encaixat només

dos, des d'aquí la nostra enhorabona. N'es el seu preparador el nostro amic Xerafi Expósito. En Xerafi hi te baix les seves ordres aquests nins: Jacint Salas, Mateu Bauçà, Antoni Gàmez, Bartomeu Joan Diego Jorquera, Rafel Adrover, Xisco Garcies, Sabastià Perez, Miquel Mesquida, Miquel Rigo, Rafel Nicolau, Gillem Adrover, Miquel Nicolau, Miquel Angel Sastre, Gabriel Sánchez, llorenç, Barceló, Benet Palerm, Antoni Ribas i Joan Bauçà.

I res més, el proper número "FOGANYA" donarem resultats i classificacions. Força i molta sort per tots.

Gaspar

Per a tots els subscriptors d'aquesta revista:

Entenem que, si no ens avisau del contrari, seguiu suscrits a la Revista Foganya.

Bar ES TERRES

BERENARS I TAPES VARIADES

C/ Duzay n.35

Tel. 64 74 35

PORRERES

Insertam una fotografia del cafè de Ca'n Mollet, on s'hi fan i escriuen tot aquest enfilai de gloses que anam publicant a nostra revista.

Ja sabeu que la cosa va molt envinagrada i s'en mollen de tot color, per això un glosador que no havia candela al enterro les entima:

1 A fadrins i casats

Crec que haurieu de pensar
amb això d'aquest partit
dos anys de no anar a sopar
crec que haurieu de mirar
de desfer aquest bolic
però no deu que xerrar
que tots som de C'an Mollet
que per ben sabut ho tenen
sa gent d'es nostre poblet
que són faners i alegres
i tot ho feim de profit.

De totes maneres, els fadrins contesten als casats amb el verí que reclamava tota la ironia dels casats, i escrigueren a la pissarra seva:

Fa 26: Un cossi el fan de fanc
qualque pic l'han de cordar
qui em vulga veure cagar
segur s'haurà d'aixecar
a les sis o un poc més prest.
Per mor de sa banderassa
es cossi no va bastar
tanta sort que just s'ulla
hi varen trobar sa bassa
quan la varen escurar
varen poder afamar
tot s'Avall i s' Llepassa.

Ca 27 Ara la m'has contestada
per això jo t'ho vull dir
si un cossi ets capàs a omplir
és que fas bona llerada.

Per altra banda uns altres que se firmaven neutrals vent que es sopar no arribava mai i el partit tampoc i en canvi ses gloses com més anava més reprenien endossaren aquets mots:

Neutrals

Som escrit una cançó
per fadrins i per casats
si es contes no he errats
serà un partit d'esclats
i es "balón", sense entrar-lo.

Però lo que és en glosera
amb això ja hi ha més trenc
és que en esser porrerenc
sempre hi ha qualque varera
això pareix un avenc
sense fondo ni vorera,
fadrins i casats, juguera?
lo que hi ha molta sopera...
A això no ho compr ni ho veng.

MON COR I MA GUITERRA

Guitarra de mon amor
amb mon cor batega i canta,
amb tos ritmes de dolçor
suaument mon cor s'encanta.

Quan mon cor de pena plora
ma guitera s'entristeix
i la m'acost a devora
i amb mi, el dolor assaboreix.

I quan els ulls me llembretgen
de tant de penar i sufrir
i els dolors me voletetgen
molt aprop entorn a mi.

Tots dos ploram i cantam
sempre a la par, a la una,
tots els secrets mos contam
dins el bes fred de la lluna.

I quan mon cor me sonriu
canta alegre ma guitera,
tots dos hem format un niu
allunyat d'aquesta terra.

Per mi totsol, ella canta;
i totsolet, jo la sent,
i com son cantar m'encanta..
me suspèn el pensament...

En l'hivern, amb mi tremola
arrufats prop de la llar,
cantant a la neu que es cola
amb feixuc volatetjar.

Passam en santa companyia
tot l'hivern i tot l'estiu
l'estiu lluny de la foganya,
l'hivern a ran del caliu.

Sap cantar cançons antigues
que val la pena escoltar,
sap fer tonades de figures
i tonades de ballar.

Quan tremoloses mes mans
no podran fer-te cantar,
guitarra de mos encants
no te sabran fer bategar.

I llavors, pausadament...
amb mos dits, osos després,
gemecs et treuré, amb esment
i amb llàgrimes, seran remuís

Quan no bategui mon cor,
ma guitera, a on serà?
tota sola tendrà por.
I, ningú la tocarà?

Guitarreta ja des d'ara
per llavors te dic adéu,
bategeràs desiara,
amb un cor que no és el meu.

I quedaràs tota sola,
sense un batec amorós;
com ma pensa ara s'envola
a tal despid dolorós?

Es que tem a ma faresta
qui te fassi mals sons cantar
fen-te creure que no resta
lo bo que't vaig ensenyar.

Feta malbé mil vegades,
primer te vull, que cantar
noves cançons, qu'han brosta-
des
dins cors, de mal bategar.

Romp tes cordes ma guitera,
dins la tomba entra amb mí,
més te vull baix, de al terra
que cantant de tal verí.

Guitarra de mos amors,
canta i batega amb mon cor...
que mentes visquem tots dos
jo ja no vull més tresor.

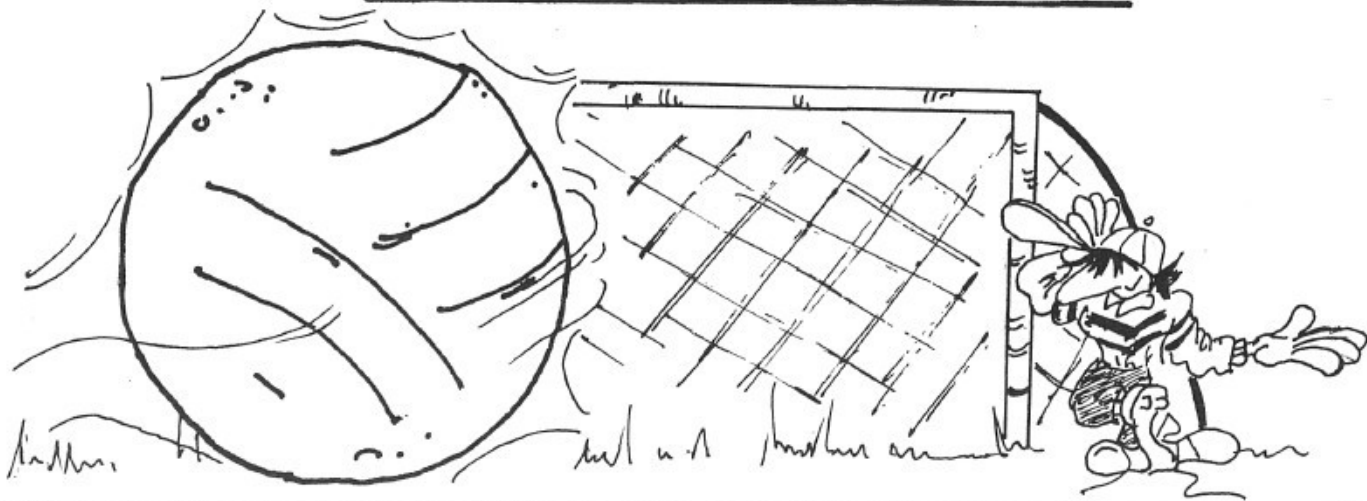
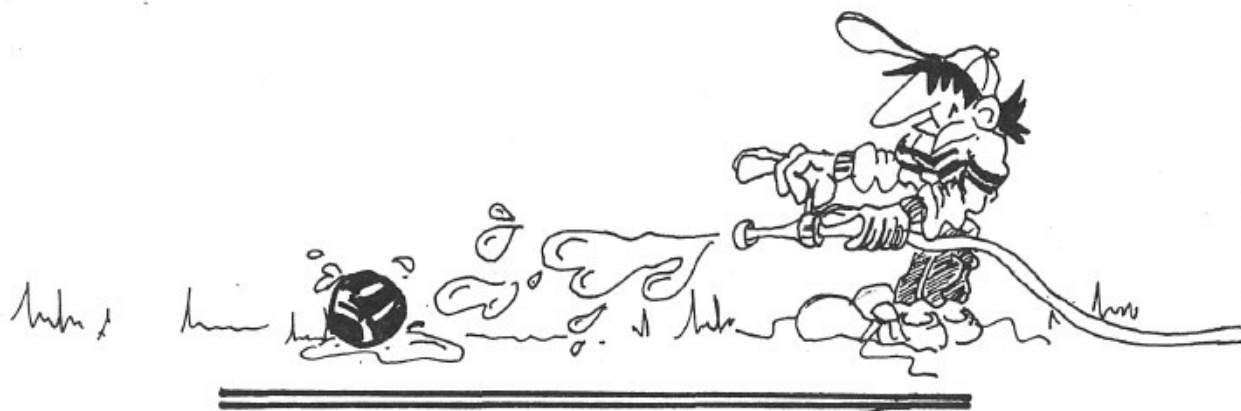
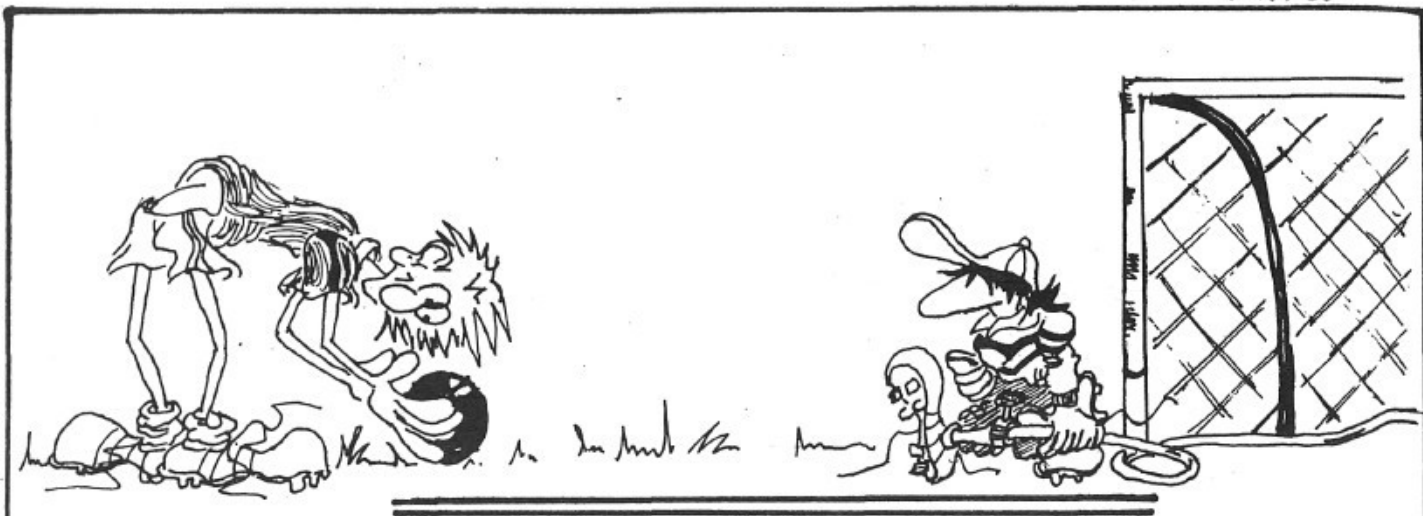
El Poema LAMENT del passat FOGANYA

es de

M Magdalena Picornell

Jaume Rosselló Verger

29-III-56

Fogarty
GROUP

COLLECCIO de FOGANYES

Cuina de la posseció dels Monjos

Era la cuina gran on menjaven els missatjes, el pinte estava format per una espècia d'arcada que limitava la campana de la xemeneia fent com un tantat pel que la foganya estava com a més protegida, el recó de l'esquerra que no ho surt a la fotografia hi ha un armari bastan gran tancat per dues portes amb rejilla com a respiraders, segurament permetia tenir a mà tot el carroportal més necessari per l'aguiar de cada dia.

Faria bon estar, enrevoltan la llar, com a tancats, les vetlades d'haviern i el mateix temps l'estiu, la calor del foc quedaria aïllada, per donar més confort, als qui acudien a fer cap de taula.

Veim també a l'enfront, l'escuredor amb la classica pica de pedra amb la volta a damunt aprofiten el gruix de la paret, fent capella, abaix de la pica també hi ha l'espai buit per enfonyarí piló, alfabies, i tants d'altres utensilis necessaris dins una cuina.

A l'indret de la sarrieta que veim penjada hi ha el llenyer fet de peces de mares d'uns tres pans d'alçada així els brancons i remutxèie no s'escampava per dins la cuina.